

1.95771
8.3

การสำรวจทัศนคติของบุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์
ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุชาศนี ศรีพันธุ์

20 ต.ค. 2540

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ

พฤษภาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

18757

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....*On ๑๗/๐๖/๖๖*.....ประธาน
(ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู)

.....*[Signature]*.....กรรมการ
(ผศ.จิราภรณ์ บุญส่ง)

คณะกรรมการสอบ

.....*On ๑๗/๐๖/๖๖*.....ประธาน
(ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู)

.....*[Signature]*.....กรรมการ
(ผศ.จิราภรณ์ บุญส่ง)

.....*[Signature]*.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.ศรียา นิยมธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....*[Signature]*.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 16.....เดือน.....พ.ศ. 2540

ประกาศขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือ คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง และรองศาสตราจารย์ ศรียา นิยมธรรม และอาจารย์ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ศูนย์การศึกษาพิเศษสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก สถาบันราชภัฏมหาสารคาม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏสงขลา ที่ให้ความร่วมมือด้วยดียิ่งในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณโดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมใจ ฤทธิสนธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คำสิงห์ ศรีภา อาจารย์สมนึก สบายแท้ และอาจารย์ศูนย์การศึกษาพิเศษสถาบันราชภัฏสวนดุสิตทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ คำแนะนำและความช่วยเหลือ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน และขอขอบคุณญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สุชาศนีย์ ศรีพันธุ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายของทัศนคติ	5
องค์ประกอบของทัศนคติ	9
ลักษณะสำคัญของทัศนคติ	10
ทัศนคติและการปฏิบัติ	11
ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ	11
การศึกษาทัศนคติ	13
การวัดทัศนคติ	14
มาตรวัดทัศนคติ	16
ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ	22
ความหมายของการศึกษาพิเศษ	22
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการศึกษาพิเศษ	24
งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการศึกษาพิเศษ	25
สมมุติฐานของการวิจัย	27
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	29
วิธีการสร้างเครื่องมือ	30

บทที่	หน้า
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	37
ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานด้านทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบัน ราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์	38
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบัน ราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์	38
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	42
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	43
อภิปรายผล	44
ข้อเสนอแนะทั่วไป	46
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	47
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	54
ประวัติย่อของผู้วิจัย	63

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยคณบดีคณะครุศาสตร์ และ รองคณบดีคณะครุศาสตร์ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวางแผน และฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในแต่ละ สถาบันราชภัฏ และอาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ 5 สถาบันราชภัฏในภูมิภาค	29
2	คำร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	37
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านทัศนคติต่อ การขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากร ทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์	38
4	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการขยาย การศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ แยกตามสถาบันที่สังกัด	38
5	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบัน ราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์แยกตามเพศ ...	39
6	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบัน ราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์แยกตามสถานภาพ	39
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการขยายการ ศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของ คณะครุศาสตร์ แยกตามวุฒิทางการศึกษา	39
8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการขยาย การศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ แยกตามอายุราชการ	40
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการขยาย การศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ แยกตามจำนวนปีที่รับราชการในสถาบัน	40
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการขยาย การศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ แยกตามจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงาน ในโครงการการศึกษาพิเศษ	41

11 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการขยาย การศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ แยกตามจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงาน ในโครงการการศึกษาพิเศษ	41
---	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กทุกคนถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทรัพยากรบุคคลในกลุ่มนี้ก็จะได้รับการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพไปในทางที่เหมาะสม ซึ่งสามารถเป็นประโยชน์กับตนเอง ครอบครัวสังคม และประเทศชาติต่อไป เมื่อกล่าวถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยทั่วไปมุ่งประเด็นไปที่เด็กพิการที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย และเด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ (Crippled and other Health Impaired : COHI)

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลทุกประเภทได้พัฒนาตนเองไปตามศักยภาพที่มีอยู่ จึงควรให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กพิการ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้เด็กกลุ่มนี้ได้ช่วยเหลือตนเองได้ในระดับหนึ่ง โดยให้เขาได้รู้สึกว่าเขาได้ประสบความสำเร็จในชีวิต (อรอนงค์ สุวรรณกุล. 2525 : 2)

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยกำหนดเป็นนโยบาย และแนวคิดในการดำเนินงานโครงการการศึกษาพิเศษยึดหลักการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ โดยพื้นฐานสิทธิมนุษยชนพยายามให้โอกาสแก่ผู้ด้อยโอกาสให้อยู่ในสังคมได้อย่างดี (นิเชต สุนทรพิทักษ์. 2536 : 2) เด็กปกติสามารถพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างดี แต่ในทางตรงกันข้ามเด็กพิการบางประเภท เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสมองและสติปัญญา เด็กเหล่านี้มักจะประสบความล้มเหลวในการใช้ภาษาโดยสิ้นเชิง

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2529 : 24 - 25) พบว่าทั่วประเทศ มีคนพิการประเภทต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น จำนวน 388,570 คน โดยจำแนกออกเป็นชายร้อยละ 58.2 และหญิงร้อยละ 41.8 ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล และสุขาภิบาล ซึ่งเป็นตัวเลขที่น่าเป็นห่วงมากถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาบุคคลกลุ่มนี้ ซึ่งจะเป็นจุดอ่อนแอของสังคมได้ และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมกรมการฝึกหัดครู (2536 : 1) ได้ใช้ข้อคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษว่า ผู้ที่มาทำหน้าที่ให้การศึกษานี้ต้องเป็นบุคคลที่มีจิตใจอ่อนโยน รู้คุณค่าของการศึกษาพิเศษ เข้าใจพฤติกรรมมนุษย์มีความรักความเกื้อกูล มีความผูกพัน ความศรัทธาที่ได้ทำงานและมีความสุขที่ได้ทำให้บุคคลเหล่านั้นได้ช่วยตนเองในระดับหนึ่งได้

สถาบันราชภัฏได้มีนโยบายขยายการผลิตครูในโปรแกรมการศึกษาพิเศษ ออกไปในส่วนภูมิภาคอีก 5 แห่ง คือ ในภาคเหนือ ได้แก่ สถาบันราชภัฏพินุลสงคราม พิษณุโลก

และสถาบัน ราชภัฏเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา และสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และในภาคใต้อีก 1 แห่งคือ สถาบันราชภัฏสงขลา โดยจัดและบริหารหลักสูตรยืดหยุ่นแบบของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 1)

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ ที่จะขยายการศึกษาพิเศษออกไปในส่วนภูมิภาคจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้นทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์สอนอยู่ในโปรแกรมการศึกษาพิเศษสถาบันราชภัฏสวนดุสิตที่ใช้เป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาพิเศษ มีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะสำรวจทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา ของคณะวิชาครุศาสตร์ 5 สถาบันราชภัฏในส่วนภูมิภาคที่มีต่อการศึกษาพิเศษ เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายของสภาสถาบันราชภัฏต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษทั้ง 5 แห่ง
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษทั้ง 5 แห่ง จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา อายุราชการ จำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ จำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษานี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารในระดับกระทรวงศึกษาธิการ กรม กอง ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนางานการศึกษาพิเศษต่อไป
2. ผลการศึกษานี้จะทำให้รู้ถึงสภาพของผู้ปฏิบัติในระดับสถาบันการศึกษาที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในส่วนภูมิภาค
3. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในส่วนภูมิภาค

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้คือ

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง ได้แก่ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏมหาสารคาม และสถาบันราชภัฏสงขลา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ คณะบดีคณะครุศาสตร์ รองคณะบดี คณะครุศาสตร์ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวางแผน และฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และอาจารย์ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานที่ตั้งของสถาบันราชภัฏ ซึ่งจำแนกเป็น 5 แห่งคือ

- 1) สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก
- 2) สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
- 3) สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
- 4) สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
- 5) สถาบันราชภัฏสงขลา

3.1.2 สถานภาพของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง ดังนี้

- 1) เพศ
- 2) ตำแหน่ง
- 3) วุฒิต่างทางการศึกษา
- 4) อายุราชการ
- 5) จำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ
- 6) จำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายหลังจากที่คนเราได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้น เรื่องนั้นแล้ว อาจมากหรือน้อยก็ได้ และทัศนคติแสดงออกได้ทางพฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสองลักษณะใหญ่ ๆ คือ แสดงออกมา ในลักษณะพึงพอใจ หรือเห็นด้วย เห็นชอบ ถ้าคนเรามีทัศนคติแบบนี้ต่อสิ่งใดแล้วก็จะทำให้คนอยากปฏิบัติ อยากได้ อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิมาน (Positive Attitude) ทัศนคติอีกลักษณะหนึ่ง คือ การแสดงออกมาในลักษณะที่ไม่พึงพอใจไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วยถ้าคนมีทัศนคติแบบนี้ต่อสิ่งใดอย่างหนึ่งอย่างใดก็จะทำให้คนเกิดความเบื่อหน่าย ชิงชัง อยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าทัศนคติเชิงนิเสธ (Negative Attitude) หรือถ้าจะแบ่งให้ละเอียดออกไปก็ยังมีทัศนคติอีกแบบหนึ่งคือความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียดชัง เรียกว่า ทัศนคติแบบกลาง

2. ทศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ คือ ทำที่ ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อ โครงการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านข้อมูลทั่วไป

3. บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ หมายถึง ผู้บริหาร และครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ ในสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

4. ผู้บริหาร หมายถึง คณบดีคณะครุศาสตร์ และรองคณบดีคณะครุศาสตร์ฝ่ายวิชาการฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวางแผนและฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

5. การศึกษาพิเศษ หมายถึง โปรแกรมทางวิชาการที่จัดการศึกษาเกี่ยวกับด้านการศึกษาของเด็กพิการประเภทต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาในสถาบันราชภัฏ เพื่อเป็นการเตรียมให้นักศึกษาที่ได้ศึกษาในแขนงวิชานี้ ได้มีความรู้ความสามารถ และเป็นบุคลากรทางการศึกษาพิเศษต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานเพราะการดำเนินการจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่นั้น ผู้ที่ปฏิบัติงานจะต้องมีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานนั้น ตรงกันข้ามหากผู้ที่ปฏิบัติงานไม่มีทัศนคติที่ดีในงานที่ปฏิบัติอยู่ งานนั้นจะดำเนินไปอย่างไรราบรื่นหรืออาจจะไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของทัศนคติ
2. ความหมายของการศึกษาพิเศษ
3. ผลงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติกับงานการศึกษาพิเศษ
4. ผลงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติกับงานการศึกษาพิเศษ

ความหมายของทัศนคติ

ในการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติได้มีผู้ศึกษาและให้ความหมายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในแง่ของการปฏิบัติงานซึ่งมีผลช่วยตอบสนองความต้องการในด้านความมั่นคงของงาน สภาพการปฏิบัติงาน นโยบายของหน่วยงาน ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน และความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน (ฉายา บุญเฉลิม. ม.ป.ป.)

โบการ์ดัส (Bogardus. 1931 : 109) ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติ คือ แนวโน้มของกริยาอาการที่จะเห็นด้วยหรือต่อต้านบางสิ่งบางอย่างของสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ แล้วแต่จะเห็นว่าสิ่งนั้นมีค่าทางบวกหรือทางลบ

กิลฟอร์ด (Guilford. 1939 : 84) กล่าวว่าทัศนคติ หมายถึง อารมณ์ที่ซับซ้อนของบุคคลในการที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สถาบันหรือเรื่องราวทางสังคม

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1954 : 65) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ อาจจะมากหรือน้อยก็ได้ และทัศนคตินี้จะแสดงออกทางด้านพฤติกรรม คือ แสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย หรือชอบ เรียกว่า ทัศนคติในทางบวกแต่ถ้าเป็นทัศนคติในทางลบจะแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่ชอบ ส่วนทัศนคติอีกแบบหนึ่ง คือ ความรู้สึกเฉย ๆ เป็นทัศนคติแบบกลาง ๆ

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1962 : 80) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง พฤติกรรมหรือความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อแนวความคิดหรือสถานการณ์ใดๆ ในทางเข้าหาหรือออกห่าง และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในทางที่เอนเอียงในลักษณะเดิม เมื่อได้พบกับสิ่งดังกล่าวอีก

เทอร์สโตน (Thurstone. 1967 : 77) กล่าวว่า ทักษะคือ เป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ออลพอร์ต (Allport. 1969 : 74) กล่าวว่า ทักษะคือ ความพร้อมทางจิต ซึ่งมีมาจากประสบการณ์ ซึ่งจะมีผลต่อทิศทาง การกระทำของบุคคลที่มีต่อสิ่งของสภาพการณ์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

เคนเดอร์ (Kendler. 1974 : 54) กล่าวว่า ทักษะคือ ภาวะความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมรอบตัวหรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสภาพการณ์บางอย่าง บุคคล สถาบันหรือแนวความคิดบางอย่าง

อนาสตาซิ (Anatasi. 1976 : 541) กล่าวถึงทักษะคือเป็นความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงออกมาว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใด ๆ เช่น ต่อเชื้อชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณีหรือสถาบันต่าง ๆ

เฟลแมน (Feldman. 1985 : 12) กล่าวว่า ทักษะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก
3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ

ฟอกซ์ (Fox. 1979 : 40 - 41) ได้ทำการวิจัยทัศนะของผู้นำทางการศึกษาที่มีต่อสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนในสถาบันต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยศาสตราจารย์ ทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 337 คน เลขาธิการสมาคมโรงเรียน และวิทยาลัย 19 คน เลขาธิการสมาคมผู้บริหารโรงเรียน 19 คน จาก 19 มลรัฐ ที่อยู่ทางตอนเหนือของสหรัฐอเมริกา จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตร การวางแผนงานด้านต่าง ๆ ต้องตั้งอยู่บนความต้องการที่จำเป็นของชุมชน โดยมีการจัดวางแผนให้เหมาะสมในทุก ๆ ด้าน จึงจะประสบผลสำเร็จ

เพ็ตตี้ และคาซิโอโป (Petty and Cacioppo. 1981 : 7) กล่าวถึง ทักษะคือ ว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น บุคคล สิ่งของ หรือปัญหา ฯลฯ ในทางบวกหรือทางลบ

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1982 : 4656-A) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารของโรงเรียนในรัฐไอโอวา พบว่า ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการวางแผนงาน และภารกิจต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชน

เวสเลย์ (Wesley. 1982 : 1370) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนววิธีการบริหารงานของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และคณะผู้บริหารโรงเรียนในรัฐเพซิลวาเนีย โดยใช้เครื่องมือวัดบุคลิกภาพผู้บริหารของฮัลล์ (Hull's Style of Management Inventory) การวิจัยพบว่าผู้บริหาร

ควรมีอารมณ์มั่นคง ชอบแข่งขัน มีความรู้สึกนึกคิดจิตใจสูง รับรู้สื่อสารได้เร็ว รอบคอบ และมีทัศนคติที่ดีต่องาน และผู้ได้บังคับบัญชา

เวลช์ (Welch. 1982 : 335) ได้ศึกษารูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารการศึกษาแห่งรัฐแบสซาชูเซทท์ โดยสำรวจจากผู้บังคับบัญชา จำนวน 138 คน ในชุมชน 47 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารการศึกษานั้นทำงานกับบุคคลหลายฝ่าย หลายหน่วยงาน จึงต้องอาศัยแนวทางทางจิตวิทยา และการมองงาน มองคนในแง่ดีและเกิดประโยชน์แก่สังคม

เฟลแมน (Feldman. 1985 : 12) กล่าวว่า บุคคลจะได้รับทัศนคติจากสถานที่ต่าง ๆ กัน คือ จากการเข้าร่วมสังคม และการปลูกฝังจากโรงเรียนหรือจากการศึกษารวมทั้งการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ

เอฟเวอร์ส (Evers. 1987 : 4249-A) ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในรัฐวискอนซิน 76 คน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานนั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับสายงานที่ตนเองรับผิดชอบเป็นอย่างดี และมีการวางแผนงานอย่างเป็นขั้นตอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

แม็กเฟอร์ริน (McFerrin. 1987) กล่าวว่า ทัศนคตินั้นมีส่วนย่อยประกอบด้วย ความเชื่อ ความรู้ และความคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

คาร์สัน (Carlson. 1987 : 35) กล่าวว่า ทัศนคติคือ จิตลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคล เป็นความโน้มเอียงที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดรวมทั้งความเชื่อ ความรู้สึก และพฤติกรรมมุ่งกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1988 : 421 - 423) มีความเห็นว่าทัศนคติหมายถึง อารมณ์ที่เตรียมตัวหรือโน้มเอียงบุคคลที่จะตอบสนองในลักษณะอาการชอบหรือไม่ชอบในสิ่งต่าง ๆ ที่เผชิญ และเป็นการตอบสนองอย่างคงเส้นคงวา

โยธิน กันสนยุทธ์ (2524 : 50) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ระบบการจัดรูปประสบการณ์ และพฤติกรรมของบุคคลที่ค่อนข้างจะคงที่ที่มีต่อบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์เฉพาะเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใด

ไพบูลย์ อินทริวิชา (2527 : 26) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับทัศนคติว่าจะต้องเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการทางจิตวิทยาสังคมซึ่งได้แก่ การสนใจ การเรียนรู้ และการรับรู้ตนเอง ซึ่งหมายความว่าบุคคลจะเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบกายเป็นประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกนึกคิดตามที่ตนเองประสบ และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาตามประสบการณ์ที่ตนได้รับนั้น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2527 : 94 - 99) กล่าวว่า ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ทำให้เกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แหล่งที่มาของการเกิดทัศนคติที่ 4 ประการ

1. ประสบการณ์เฉพาะด้าน
2. การติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่น
3. ตัวอย่างที่ปรากฏ
4. องค์ประกอบของสถาบัน ได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

พรรณี ช. เชนจิต (2528 : 288 - 289) กล่าวว่า ทักษะคิดนั้นเกิดจากการได้รับการอบรมตั้งแต่เล็ก สะสมเป็นประสบการณ์หรือเกิดจากการได้รับการปลูกฝังจากสื่อมวลชน

นักจิตวิทยาส่วนมากมีความเห็นว่าทักษะคิดมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2530 : 54 - 55)

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกเชิงประเมินค่า เนื้อหาที่สำคัญที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ ความเชื่อเชิงประเมินค่าว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์มีโทษอย่างไร
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก ทักษะคิดมีลักษณะที่สำคัญคืออารมณ์ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้น เช่นเดียวกับองค์ประกอบแรก ความรู้สึกของบุคคลก็ต้องมีลักษณะที่เป็นทิศทางด้วย ซึ่งหมายถึงความชอบ - ไม่ชอบสิ่งหนึ่งหรือความพอใจ - ไม่พอใจสิ่งหนึ่งองค์ประกอบนี้ของทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งของบุคคลจะต้องสอดคล้องกับทิศทางขององค์ประกอบแรกของเขาด้วย กล่าวคือ ถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์ บุคคลก็ชอบและพอใจในสิ่งนั้นในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลวหรือมีโทษ บุคคลก็จะไม่พอใจในสิ่งนั้น องค์ประกอบนี้มีเนื้อหาที่อาจจะวัดได้ ไม่หลากหลายเท่าองค์ประกอบแรก แต่ก็ใช้องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทัศนคติ
3. องค์ประกอบด้านความมุ่งกระทำ เนื่องจากทัศนคติเป็นลักษณะทางจิตใจที่ต้องศึกษาแยกต่างหากจากพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นองค์ประกอบนี้จะเป็นการรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือเป็นการวัดปริมาณพฤติกรรมโดยตรงไม่ได้ แต่จะต้องเป็นลักษณะทางจิตใจที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ลักษณะทางจิตใจนี้ แต่เดิมคือ ความโน้มแน่วที่จะกระทำ (Action Tendency) ต่อมาเมื่อผู้ใช้คำว่าเจตนาที่จะกระทำ (Behavioral Intention) หรือความมุ่งกระทำ

ลัดดา กิติวิภาต (2532 : 45) ได้กล่าวว่า ทักษะคิดอาจเปลี่ยนแปลงได้จากตัวแปรเหล่านี้คือ

1. ความสนใจ
2. ความเข้าใจ
3. การยอมรับ

รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533 : 33 - 39) ได้กล่าวว่า ทักษะคิดนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ถ้าบุคคลมีความต้องการที่จะเปลี่ยนซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ และเกิดค่านิยมไปบางสิ่งบางอย่าง

ธีระพร อุวรรณโณ (2533 : 452, 457 - 459) กล่าวว่า ทักษะคิดนี้มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ทักษะคิดที่หมายได้แก่ สิ่งของ คน สถานที่ แนวความคิด สถานการณ์
2. มีการระบุแง่ดี - ไม่ดี
3. มีลักษณะค่อนข้างยืดหยุ่น
4. เป็นความพร้อมในการที่จะกระทำหรือตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

จากคำจำกัดความของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา เรื่องทักษะคิดที่กล่าวมาทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่า ทักษะคิดนั้น หมายถึง ความพร้อมทางจิตใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ตามความคิดเห็นและประสบการณ์ของแต่ละคน โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมออกมาในลักษณะชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงแต่สามารถสรุปพาดพิงจากพฤติกรรมที่เขาแสดงออกมาได้ เช่น คนที่มีทักษะคิดที่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเขาก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางบวก ถ้ามีทักษะคิดที่ไม่ดีก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางลบ

องค์ประกอบของทักษะคิด

การศึกษาริชาที่เกี่ยวกับทักษะคิดในกรณีต่าง ๆ ก็ควรได้มีการศึกษาถึงองค์ประกอบของทักษะคิด ซึ่งมีผู้ศึกษาและอธิบายความหมายไว้ดังนี้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2525 : 63) กล่าวว่า ทักษะคิดมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) เป็นความคิด ความเชื่อ ต่อสิ่งหรือประสบการณ์ต่าง ๆ

2. องค์ประกอบด้านท่าทีและความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึก อารมณ์ ว่ามีความรู้สึกในทางบวกหรือลบต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบด้านปฏิบัติ (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบในการประพฤติ ปฏิบัติ เป็นการแสดงออกที่เห็นได้ชัด เช่น ชมเชยหรือกระทำ

การแสดงออกทางทักษะคิดโดยอาศัยพฤติกรรมนี้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การแสดงออกมาในทางพึงพอใจ ชอบ ถ้าคนมีทักษะคิดแบบนี้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะทำให้คนอยากปฏิบัติ อยากได้ อยากเข้าใกล้ สิ่งนั้น เรียกว่า ทักษะคิดเชิงนิมิต (Positive)

2. แสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ถ้าคนมีทักษะคิดแบบนี้ต่อสิ่งเร้าอย่างหนึ่งอย่างใด ก็จะทำให้คนเบียดเบียน ชิงชัง อยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้นเรียกว่า ทักษะคิดเชิงนิเสธ (Negative)

ลักษณะสำคัญของทัศนคติ

ทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิดเป็นสภาพทางจิตของบุคคลซึ่งมีสภาพแตกต่างกันดังมีผู้ศึกษาและอธิบายลักษณะสำคัญของทัศนคติของบุคคลไว้ดังนี้

นัลแนลลี (Nunnally. 1959 : 64) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้ 3 ประการ คือ

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
 2. ทัศนคติ เป็นสภาวะทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก เพราะมันเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางไว้ว่า ถ้าบุคคลประสบสิ่งใดแล้ว บุคคลนั้นก็จะมีการทำต่อสิ่งนั้น ๆ ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง
 3. ทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตที่มีแนวโน้มค่อนข้างจะถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละบุคคลต่างก็สะสมประสบการณ์การรับรู้ และการเรียนรู้มาเป็นอันมาก อย่างไรก็ตามทัศนคติอาจมีการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้
- ไพบุลย์ อินทรวีชา (2527 : 55) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสภาพการณ์ทางจิตที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และการกระทำของบุคคล เป็นตัวการกำหนดแนวทางการแสดงออกของพฤติกรรม
2. สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่ปรากฏ เพื่อเป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายทัศนคติได้
3. ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด บุคคลจะมีทัศนคติต่อเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับอายุ เชื้อชาติ ปัญญา ระดับการศึกษา เป็นต้น
4. ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจมีแนวโน้มค่อนข้างจะถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลต่างก็มีประสบการณ์ การรับรู้ และผ่านการเรียนรู้มาเป็นอันมาก แต่ทัศนคติก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยอาศัยอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

จากลักษณะสำคัญของทัศนคติที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าทัศนคติของบุคคลแต่ละคนนั้นเป็นสภาพทางจิตที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละคน แต่จะแตกต่างกันก็เนื่องจากสภาพแวดล้อมของแต่ละคนนั่นเอง ดังนั้นจึงได้มีการสร้างเครื่องมือในการวัดทัศนคติเพื่อการศึกษาค้นคว้าจิตวิทยา

ทัศนคติและการปฏิบัติ

การแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งรวมไปถึงการปฏิบัติ และแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล มีความสัมพันธ์กันดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 270) ได้กล่าวว่า ทั้งการปฏิบัติหรือพฤติกรรมการแสดงออกที่สังเกตได้กับทัศนคติต่างก็มีความสัมพันธ์และมีผลซึ่งกันและกัน เป็นที่เชื่อกันว่าทัศนคติมีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลและขณะเดียวกันการแสดงออกหรือการปฏิบัติของบุคคลก็มีผลต่อทัศนคติของบุคคลนั้นด้วยในการที่จะบอกว่าบุคคลหนึ่งมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไรนั้น ดูได้จากคำพูดที่พูดถึงสิ่งนั้นจากความรู้ที่มีต่อสิ่งนั้น และจากสิ่งที่เขาพูดว่าเขาจะปฏิบัติอย่างไรต่อสิ่งนั้น แต่สิ่งที่เขาจะปฏิบัติจริง ๆ จะตรงกับสิ่งที่เขารู้ เข้าใจ รู้สึก และคิดว่าจะปฏิบัติหรือไม่นั้น เป็นปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และการปฏิบัติจากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์นั้นพอจะสรุปได้ว่าพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของมนุษย์ไม่ได้เป็นผลมาจากทัศนคติเพียงอย่างเดียวแต่เป็นผลมาจากองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง ได้แก่ ทัศนคติ บรรทัดฐานของสังคม นิสัยและผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม ก็ควรได้ศึกษาถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งมีอยู่หลายทฤษฎี ดังนี้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2525 : 65 - 66) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นมีดังนี้

1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Active Participation Theory) ทัศนคติ หรือ พฤติกรรมจะเปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้น ๆ ดังที่ไทรแอนดิส (Triandis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการทดสอบของเลวิน (Lewin) เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องในสัตว์มีกลุ่มที่ฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียวกับกลุ่มที่ฟังการบรรยายและมีการอภิปรายถึงประโยชน์และหลัก โภชนาการจากการติดตามผลปรากฏว่า กลุ่มที่มีการฟังบรรยายอย่างเดียว ปฏิบัติตามร้อยละสามส่วนกลุ่มที่มีการอภิปรายมีการกระทำตามถึงร้อยละสามสิบสอง ซึ่งเชื่อกันว่าความคิดเห็นของกลุ่มมีผลต่อทัศนคติของบุคคลมาก และจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การที่มีส่วนร่วมโดยตรง (Active Participation) จะมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ยืนยาวกว่าโดยทางอ้อม (Passive Participation)

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้งทางความคิด (Cognitive Dissonance Theory) ซึ่ง ลีโอนอน เฟสติงเกอร์ (Leon Festinger) กล่าวว่า เป็นเรื่องของความขัดแย้งทางความคิดในตัวเอง ซึ่งจะมีแรงกดดันทำให้บุคคลพยายามที่จะขจัดความขัดแย้งของความคิดนี้ เช่น "ฉันสูบบุหรี่" และ "การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ" ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้เป็นความขัดแย้ง ความมาก

น้อยของความขัดแย้งนี้จะสัมพันธ์กับสัดส่วนของความสอดคล้อง และความคิดที่จะขัดแย้งหรือความสำคัญของสิ่งนั้น บุคคลจะพยายามลดความขัดแย้ง โดยการเปลี่ยนพฤติกรรมหรือเปลี่ยนทัศนคติ และการรับรู้ ซึ่งมีวิธีโดยการเปลี่ยนความคิดใหม่ ลดความสำคัญของความคิดที่ขัดแย้ง หรือโดยการเพิ่มความคิดใหม่

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับความตรงกันของความคิด (Theories of Cognitive Consistency) ผู้ที่เสนอความคิดนี้ คือ ไฮเดอร์ (Heider) เป็นเรื่องเกี่ยวกับภาวะสมดุลย์ คือ การที่ไม่มีความกดดันด้านใดด้านหนึ่ง และภาวะไม่สมดุลย์เมื่อมีภาวะไม่สมดุลย์ก็จะมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบต่าง ๆ จะมีผลในด้านการเปลี่ยนทัศนคติ

4. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยการปรับตัวให้เข้ากับสังคม (The Social Judgement Theory of Attitude Change) ผู้นำทางทฤษฎีนี้คือ เซอร์ฟ (Sherif) และฮอฟแลนด์ (Hovland) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปรับตัวของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม คือ บุคคลที่ได้รับความรู้หรือข่าวสารที่มาจากบุคคลอื่น ก็จะวินิจฉัยหรือตัดสินใจในข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ถ้าข้อมูลใหม่ได้รับจากกลุ่มของสังคมแตกต่างกับข้อมูลที่มีอยู่แล้วก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

เกลมาน (Kelman, 1954 : 70)) ได้เสนอขบวนการที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคล คือ

1. การยินยอม (Compliance) จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับอิทธิพลของผู้อื่นเพราะต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติในทางที่ตนต้องการ

2. การลอกเลียนแบบ (Identification) จะเกิดจากการที่บุคคลยอมรับอิทธิพลของผู้อื่น เพราะต้องการสร้างพฤติกรรมของตนขึ้น ให้เหมือนกับบุคคลในสังคม

3. การที่บุคคลยอมรับพฤติกรรมในสังคม ที่เหมาะสมกับค่านิยมที่มีอยู่ในตัวเรา แล้ว (Internalization)

ไพบูลย์ อินทริวิชา (2527 : 32) กล่าวว่า เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทัศนคติก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยแรงจูงใจ
2. บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยเทคนิคและวิธีการอันเหมาะสม
3. บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยจากการกระทำหรือการปฏิบัติจริง
4. บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยหลักการแห่งเหตุผล

จากการที่มีผู้ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นว่าทัศนคติของบุคคลนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน และเกิดเป็นทัศนคติใหม่ขึ้นแทน

การศึกษาทัศนคติ

ในการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น ควรได้มีการศึกษาถึงวิธีการต่าง ๆ ในการวัดทัศนคติ ซึ่งมีผู้ได้ศึกษาไว้ดังนี้

โยธิน สันสนยุทธ (2524 : 46 - 48) กล่าวว่า การศึกษาทัศนคตินั้น อาจทำได้ 3 วิธี คือ

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ศึกษาทัศนคติโดยใช้หู และตา เป็นสำคัญ การสังเกตเป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วนำข้อมูลที่สังเกตได้ไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นอย่างไร ลักษณะของการสังเกตที่ดี คือ

- 1.1 ถ้าจะสังเกตในเรื่องใด ผู้สังเกตจะต้องหาความรู้ในเรื่องนั้น ให้มากเท่าที่จะมากได้
- 1.2 ความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่จะสังเกตและพฤติกรรมที่จะทำการสังเกตข้อมูลอะไรบางอย่างที่เกี่ยวข้อง พฤติกรรมประเภทไหนที่จะทำการสังเกต
- 1.3 การกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะต้องสังเกตให้ชัดเจนว่าข้อเท็จจริงประเภทไหนเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์อย่างไร เพื่อที่จะแยกประเภทของข้อเท็จจริงที่ได้มา
- 1.4 ผู้สังเกตต้องทำอย่างระมัดระวัง เตรียมการที่จะสังเกตมาให้พร้อม ซึ่งจะช่วยให้ผู้สังเกตได้ข้อเท็จจริงที่ไม่บิดเบือนไปจากความเป็นจริงและมีความแน่นอนเชื่อถือได้
- 1.5 กำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการสังเกต รวมทั้งผู้สังเกตจะต้องมีทักษะในการใช้เครื่องมือ จะต้องมีความชำนาญและคล่องแคล่วในการใช้
- 1.6 ผู้สังเกตจะต้องอยู่ในสภาพที่พร้อมจะทำการสังเกต และจะต้องกำจัดความอคติส่วนตัวออกไปให้หมด

วิธีการศึกษาทัศนคติโดยการสังเกตนี้ใช้ไม่มากนัก เพราะถ้าไม่มีการแสดงพฤติกรรมออกมาเราก็สังเกตไม่ได้ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมอาจจะเกิดขึ้นเวลาใดก็ได้ ผู้สังเกตจึงต้องเสียเวลามาก และบางครั้งพฤติกรรมที่แสดงออกก็ไม่เป็นประโยชน์ต่อการสังเกตอีกด้วย

2. แบบรายงานตนเอง (Self - Report) เป็นการศึกษาทัศนคติความสนใจ และบุคลิกภาพของบุคคล โดยให้บุคคลนั้นเล่าความรู้สึที่มีต่อสิ่งนั้นออกมาว่ารู้สึกชอบหรือไม่ชอบดีหรือไม่ดี ซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดของเขาออกมาตามประสบการณ์และความสามารถของเขา จากการบอกเล่านี้ก็สามารถที่จะกำหนดค่าคะแนนของทัศนคติได้วิธีการศึกษาทัศนคติ ได้แก่ วิธีการของเทอร์สโตน (Thurstone) ลิเคอร์ท (Likert) กัทท์แมน (Guttman) ซึ่งได้พยายามสร้างสเกลวัดทัศนคติขึ้น คะแนนที่ได้จากการวัดทัศนคติแบบสเกลนี้ จะแบ่งออกเป็นช่วง ๆ โดยแต่ละช่วงจะมีขนาดเท่ากัน สามารถที่จะนำมาเปรียบเทียบความมากน้อยของทัศนคติได้ วิธีนี้เป็นที่นิยมใช้วัดทัศนคติกันมากโดยเฉพาะการวิจัยทางการศึกษา

3. วิธีสร้างจินตนาภาพ (Projective Techniques) เป็นวิธีการสร้างจินตนาการ โดยใช้ภาพ เพื่อที่จะใช้วัดทัศนคติบุคลิกภาพของบุคคล โดยที่ภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้น แสดงความคิดเห็นออกมา และสามารถสังเกตได้ว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร ซึ่งจะแสดงออกมาตามประสบการณ์ที่เขาได้รับและแต่ละคนจะแสดงออกมาไม่เหมือนกัน วิธีสร้างจินตนาภาพเพื่อวัดทัศนคติกระทำได้ดังนี้คือ

3.1 ใช้ภาพหยดหมึก (Ink Plot) เมื่อบุคคลนั้นดูภาพหยดหมึกแล้วให้บรรยายว่าภาพนั้นเป็นอย่างไร เป็นการกระตุ้นให้บุคคลนั้นตอบสนองออกมาให้มากที่สุดเพื่อที่จะเป็นตัวชี้ทัศนคติของบุคคลนั้น

3.2 การเล่าเรื่อง เป็นการเล่าเรื่องให้บุคคลนั้นฟังแต่เล่าไม่จบ เว้นตอนไว้ให้บุคคลนั้นเล่าต่อตามความคิดเห็นและความรู้สึกของเขา ปัญหาที่สำคัญในการวัดทัศนคติโดยวิธีสร้างจินตนาภาพก็คือ ผู้ที่ทำการศึกษจะต้องมีประสบการณ์และความสามารถเพียงพอในการแปลความหมายของข้อมูลที่ได้มา

จากการศึกษาทัศนคติที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในการศึกษาทัศนคติของบุคคลนั้นทำได้หลายทาง ซึ่งแต่ละวิธีการก็มีขั้นตอนการวัดแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการวัดทัศนคตินั้นใช้วัดกับบุคคลใด และในสถานการณ์ใด

การวัดทัศนคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2525 : 72) ได้กล่าวถึงการวัดทัศนคติของลิเคอร์ท (Likert) ไว้ว่า การสร้างแบบวัดทัศนคติโดยกำหนดให้ข้อความทุกข้อในแบบวัดทัศนคติมีความสำคัญเท่ากันหมดคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนในแบบวัดทัศนคติ คือ ผลรวมของคะแนนทุกข้อในแบบวัดทัศนคติ ซึ่งลิเคอร์ท (Likert) ถือว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใดก็ย่อมจะมีโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นก็จะมีความ และโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นก็จะน้อย ในทำนองเดียวกัน ผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดนั้น โอกาสจะเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นก็น้อย และโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นก็จะมีความ คะแนนรวมทุกข้อจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ตอบในแบบวัดทัศนคติในแต่ละคน วิธีสร้างแบบวัดทัศนคติของลิเคอร์ท (Likert) ขั้นแรกต้องรวบรวมข้อความที่เกี่ยวข้องในสิ่งที่จะศึกษาให้ได้มากที่สุด นำข้อความที่รวบรวมได้ไปวางไว้กับตัวอย่าง ประชากรที่ต้องการจะทำการศึกษาวัดทัศนคติจำนวนมาก ๆ โดยให้เลือกตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อข้อความแต่ละข้อโดยตอบตามความรู้สึกของตนเองได้เลย การเปรียบเทียบทัศนคติให้เป็นคะแนน ข้อความแสดงทัศนคติที่ดี ถ้าตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงคำตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน ส่วนข้อความแสดงทัศนคติที่ไม่ดีถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงคำตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความ ให้ 5 คะแนน เป็นต้น

สก๊อทท์ (Scott) กล่าวว่า การศึกษาเพื่อสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะของทัศนคติดังนี้คือ

1. ทิศทางของทัศนคติ (Direction) ทัศนคติแสดงออกได้ 2 ทิศทาง คือ

1.1 ทัศนคติเชิงนิมานหรือทัศนคติทางบวก (Positive) เป็น ความโน้มเอียงของอารมณ์ไปในทางชอบ คล้อยตามหรือเห็นด้วย

1.2 ทัศนคติเชิงนิเสธ หรือทัศนคติทางลบ (Negative) เป็นความโน้มเอียงทางอารมณ์ในลักษณะไม่พึงพอใจ เกลียด ต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งของ วัตถุหรือสภาพการณ์ใด ๆ

2. ระดับของทัศนคติ (Magnitude) หมายถึง การที่บุคคลแสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ความรู้สึกอาจมี

2.1 ระดับผิวเผิน จะไม่มีความคงที่แน่นอน เปลี่ยนแปลงง่าย เป็นเรื่องของความรู้สึกทั่ว ๆ ไป ความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป

2.2 ระดับที่สุมลึก จะคงทนถาวรเปลี่ยนแปลงได้ยากเป็นเรื่องของความยึดมั่นถือมั่น ค่านิยมและบุคลิกลักษณะ

3. ความเข้มของทัศนคติ (Intensity) หมายถึง ปริมาณความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความเข้มหรือปริมาณของทัศนคติในแต่ละทางนั้น จะปรากฏออกมาในรูปของคะแนนที่ได้จากการใช้เครื่องมือวัด ซึ่งมีความเข้มของทัศนคติจะเป็นเครื่องบ่งบอกความเข้มของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งของและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความรุนแรง หรืออ่อนอ่อนมากน้อยเพียงใด

เนื่องจากทัศนคติเป็นภาวะของจิตใจเป็นพฤติกรรมทางสมองซึ่งเป็นพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ไม่สามารถจะวัดหรือสังเกตได้โดยตรงจะสังเกตได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ที่มองเห็นได้จึงได้มีผู้ที่พยายามจะถ่ายทอดทัศนคติของบุคคลให้เป็นพฤติกรรมภายนอกเพื่อที่จะได้ศึกษาและวัดได้ เครื่องมือที่ใช้วัดก็คือ มาตรฐานวัดทัศนคติ (Attitude Scale)

เทอร์สโตน (Thurstone, 1967 : 74) ให้ความเห็นว่า ทัศนคติจะวัดโดยตรงไม่ได้แต่จะต้องวัดจากการแสดงออกในรูปความคิดเห็น หรือภาษาพูด ซึ่งอาจจะวัดได้ไม่แน่นอนนักจึงมีผู้ให้คำแนะนำว่า ควรจะวัดทัศนคติจากพฤติกรรมที่แสดงออกจริง ๆ แต่ก็ยังมีผู้คัดค้านว่าอาจคลาดเคลื่อนได้ เพราะพฤติกรรมของคนเราอาจบิดเบือนจากทัศนคติที่มีอยู่จริง ดังนั้นเทอร์สโตน (Thurstone) จึงให้ความเห็นว่า ทั้งภาษาพูดและพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นเพียงเครื่องชี้ทัศนคติเท่านั้น ย่อมจะมีความคลาดเคลื่อนตามหลักของการวัดผลบ้าง เขาจึงใช้วิธีวัดทัศนคติจากการตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความในแบบวัดทัศนคติ แต่จะต้องไม่สรุปเอาว่าบุคคลนั้นจะปฏิบัติตามในข้อที่ตนเองเห็นด้วย

ขั้นตอนของการศึกษาทัศนคติของบุคคลที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งก็คือ การวัดทัศนคติของบุคคลแต่ละคนว่ามีอยู่ในลักษณะใด ซึ่งการวัดทัศนคตินี้มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้หลายทฤษฎี แต่ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ทฤษฎีของลิเคอร์ท (Likert)

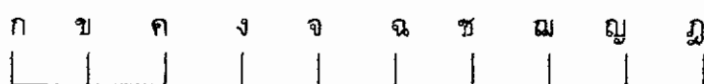
มาตรวัดทัศนคติ

มาตรวัดทัศนคติเป็นสิ่งสำคัญในการใช้วัดทัศนคติของบุคคลในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและกำหนดมาตรวัดทัศนคติไว้หลายแบบดังนี้

ไพบูลย์ อินทริวิชา (2527 : 72) ได้กล่าวถึงการวัดทัศนคติว่า มาตรวัดทัศนคติที่รู้จักกันแพร่หลาย มี 4 แบบ คือ

1. มาตรที่มีช่วงเท่า ๆ กัน (Equal - Appearing Intervals Scales) วิธีการนี้สร้างขึ้นโดย เทอร์สโตน (Thurstone) ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ขั้นแรก จะต้องสร้างข้อความหรือประโยค (Statements or Items) ที่เกี่ยวกับสิ่งที่เราต้องการจะวัด (สิ่งของ บุคคล สถานการณ์) ซึ่งข้อความเหล่านี้อาจจะได้มาจากการทำโครงการทดลอง หรือจากบทความการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือจากแหล่งอื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อความเหล่านั้นจะแทนความรู้สึกที่มีต่อวัตถุสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ที่ต้องการจะวัดทัศนคติที่มีต่อสิ่งนั้น เมื่อได้ข้อความมากที่สุดเท่าที่จะมากได้แล้ว กลุ่มบุคคลที่ต้องการ คือ กลุ่มบุคคลที่จะให้เป็นผู้พิจารณาหรือตุลาการหรือผู้ตัดสิน ในการที่จะให้ความคิดเห็นต่อข้อความที่สร้างขึ้นมา แล้วนำข้อความเหล่านี้แยกพิมพ์ไว้ในบัตรโดยแต่ละบัตรประกอบด้วยข้อความหนึ่งข้อความ นอกจากบัตรซึ่งบรรจุข้อความต่าง ๆ แล้ว ผู้ตัดสินยังได้รับแฟ้มอีก 11 แฟ้ม ซึ่งมีบัตร ก ถึง ฏ แฟ้มเหล่านี้เรียงลำดับจาก ก ถึง ฏ แฟ้ม "ก" หมายถึงความรู้สึกที่ไม่เห็นด้วยอย่างมากที่สุดต่อข้อความที่มีต่อสิ่งที่ต้องการจะวัด ลำดับของความรู้สึกนี้จะลดน้อยลงจากความรู้สึกที่ไม่เห็นด้วยมากที่สุดตามลำดับจนถึงความรู้สึกเฉย ๆ หรือไม่แน่ใจซึ่งแทนโดยแฟ้มอักษร "ฉ" ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่ต้องการจะวัดจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (Favourable Feeling) จนถึงบัตรอักษร "ฏ" ซึ่งแทนความรู้สึกเห็นด้วยมากที่สุดหรือความชอบมากที่สุด (The Most Favourable Feeling) โปรดดูแผนภูมิเพื่อจะได้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น

"ไม่เห็นด้วย"

"เฉย"

"เห็นด้วย"

ภาพประกอบ 1 แสดงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งเรียงลำดับจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุด

การสร้างแฟ้ม ก ถึง ฏ เกิดจากข้อสรุปที่ว่าบุคคลมีความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่บ่งถึงความมากหรือน้อย (Degree) ที่แตกต่างกันและสามารถจะนำลำดับความมากน้อยนี้มาเรียงลำดับจากน้อยไปหามากได้และเชื่อว่าความรู้สึกนี้มีลักษณะที่ต่อเนื่องกัน (Continuous)

ผู้ตัดสินที่ได้รับบัตรเหล่านี้จะต้องพิจารณา "ลำดับความมากน้อย" ของความชอบหรือไม่ชอบ ความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความพอใจหรือไม่พอใจ (Favourableness และ Unfavourableness) ของแต่ละข้อความในบัตรที่ได้รับโดยนำไปรวมกลุ่มในแฟ้ม ก ถึง ฏ 11 แฟ้มดังกล่าว จากการศึกษาของ เทอร์สโตน (Thurstone) และเชฟ (Chave) ซึ่งศึกษาทัศนคติที่มีต่อวัด (Church) ใช้ผู้ตัดสินจำนวน 300 คน พิจารณา "ลำดับความมากน้อย" ของข้อความต่าง ๆ 130 ข้อความ โดยใช้เวลาเรียงลำดับข้อความเหล่านี้ประมาณ 45 นาที

จากการศึกษาของหลาย ๆ คน พบว่า การใช้จำนวนผู้ตัดสินไม่เท่ากัน ถึงแม้จะน้อยก็สามารถทำให้ค่าของคะแนนจากสเกลเป็นที่เชื่อถือได้ เอ็ดเวิร์ด (Edward) กล่าวว่าถ้าจะลดจำนวนผู้ตัดสินจาก 300 ไปเป็น 50 คน ก็จะลดกำลัง และเวลาที่ใช้ในการคัดเลือกข้อความบรรจุลงในสเกล และขณะเดียวกันก็จะได้ค่าคะแนนของสเกลที่เชื่อถือได้

ขั้นต่อไปก็คือนำข้อมูลที่ได้จากผู้ตัดสินเรียงลำดับของข้อความต่าง ๆ โดยใช้แฟ้ม ก ถึง ฏ มาคำนวณหาค่าเอส (S Value) และค่าคิว (Q Value)

การคัดเลือกข้อความทำได้โดยพิจารณาค่าเอส (S Value) และค่าคิว (Q Value) โดยให้เหลือจำนวนข้อความที่เหมาะสมประมาณ 20 - 22 ข้อความ เมื่อคัดเลือกข้อความได้ครบแล้วก็บรรจุข้อความเหล่านี้ลงในสเกลแล้วให้กลุ่มประชากรที่เราจะศึกษาตอบความรู้สึกของเขาที่มีต่อข้อความต่าง ๆ โดยให้เลือกตอบว่า

1. เห็นด้วย หรือ
2. ไม่เห็นด้วย

ค่าคะแนนของทัศนคติ (Attitude Score) คำนวณโดยใช้ค่าตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean) หรือค่าคะแนนตรงกึ่งกลาง (Median) ของค่าเอส (S Value) ของข้อความที่ผู้ตอบเฉพาะ เห็นด้วย ค่าที่คำนวณออกมาได้จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าทัศนคติของเขามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นมีความรู้สึกทำที่ต่อสิ่งนั้นอย่างไร โดยใช้ค่าสเกลจาก ก ถึง ฏ เป็นเกณฑ์

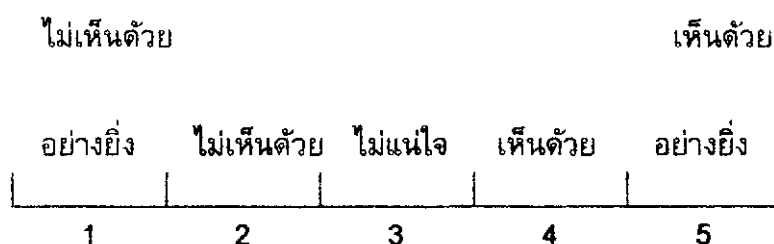
โดยทั่วไปแล้วการใช้สเกลวัดทัศนคติแบบเทอร์สโตน (Thurstone) นี้ จะนิยมสร้างแบบทดสอบเป็น 2 ชุด โดยคัดเลือกจากค่าคะแนน ค่าเอส (S Value) และค่าคิว (Q Value) เช่นเดียวกับชุดแรก ซึ่งจะได้ข้อความประมาณ 20 - 22 ข้อความ ในการสำรวจทัศนคติของกลุ่มประชากรที่ต้องการจะสำรวจก็ใช้แบบสอบถามทั้ง 2 แบบนี้พร้อมกัน ผู้วิจัยสามารถหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากทั้งสองฉบับ

การแปลความหมายของคะแนน (Interpretation of Scores) แบบสอบถามโดยให้หลักเกณฑ์ของเทอร์สโตน (Thurstone's Equal Appearing Interval Scale) นี้ ค่าคะแนนทัศนคติที่ออกมาจะบอกได้ว่าบุคคลนั้นหรือกลุ่มบุคคลมีทัศนคติไปในทางที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยหรือเป็นกลางเพราะเราถือว่าข้อความ (Statements) ที่เราเลือกมานั้นอยู่กระจายกันในสเกลตั้งแต่ ก ถึง ฏ และสเกล ก ถึง ฏ นี้ สร้างขึ้นจากสมมติฐานที่ว่าข้อความที่เลือกมาทั้งหมดแสดงถึงความคิดเห็นทางด้านจิตใจหรือความรู้สึกที่ต่อเนื่องกัน (Psychological Continuum)

2. วิธีประเมินค่าแบบรวม (Dummed Ratings หรือ Likert Method)

วิธีการนี้สร้างขึ้นโดยลิเคอร์ท (Likert) เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากที่สุดเพราะสร้างง่าย รวดเร็ว และมีความเที่ยงสูง วิธีการของลิเคอร์ทนี้ อาศัยหลักแนวความคิดการวัดผล การทดสอบ คือ ถือว่าทัศนคติทั้งหลาย มีแนวการแจกแจงอยู่ในลักษณะเป็นโค้งปกติและใช้หน่วยความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์วัดต่อมาลิเคอร์ท (Likert) พบว่าค่าของหน่วยวัด ซึ่งใช้หน่วยความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์นั้น เมื่อเทียบกับคะแนนที่จัดอันดับของการตอบสนอง (1, 2, 3, 4, 5) นั้น มีค่าสหสัมพันธ์กันสูง (.99) สามารถที่จะใช้แทนกันได้

ฉะนั้นมาตรวัดทัศนคติของลิเคอร์ท (Likert) ประกอบด้วยข้อความคิดเห็นหลาย ๆ ข้อ และแต่ละข้อมีคุณค่าทัศนคติตามสเกลตามระดับของความต่อเนื่องจากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Disagree) ไม่เห็นด้วย (Disagree) ไม่แน่ใจ (Uncertain) เห็นด้วย (Agree) และเห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Agree)

การสร้างมาตรวัดทัศนคติตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 พิจารณาว่าเราจะวัดทัศนคติของใครที่มีต่ออะไรและให้ความหมายของทัศนคติ และสิ่งที่วัดนั้นให้แน่นอน เมื่อตีความหมายของสิ่งที่วัดแน่นอน แล้วก็สร้างข้อความ (Statement หรือ Item) ในแต่ละหัวข้อนั้น โดยให้คลุมเนื้อหา และให้พิจารณาว่าข้อความเหล่านั้นเป็นข้อความที่ตามเกี่ยวกับความรู้สึกหรือความเชื่อของผู้ตอบจำนวนข้อความที่สร้างขึ้นควรมีประมาณ 30 ข้อขึ้นไป และควรมีคำถามทั้งประเภทนิมาน (Favourable Statement) และประเภทนิเสธ (Unfavourable Statement) เท่า ๆ กัน

ขั้นที่ 2 เมื่อสร้างข้อความได้แล้วก็กำหนดค่าระดับทัศนคติว่า ควรจะมีตั้งแต่เท่าใด ถึงเท่าใด เช่นกำหนดเป็น 5 ลักษณะดังนี้

ข้อความประเภทนิมาน	ข้อความประเภทนิเสธ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ
ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เมื่อกำหนดระดับค่าทัศนคติแล้วก็กำหนดคะแนนในแต่ละระดับของค่าทัศนคติเป็นเท่าใด

ข้อความประเภทนิมานจะให้คะแนนสูงสุดที่ "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" และคะแนนต่ำสุดที่ "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง"

ข้อความประเภทนิมาน (Favourable Statement)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ได้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้ 1 คะแนน

ข้อความประเภทนิเสธจะให้คะแนนสูงสุดที่ "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" และคะแนนต่ำสุดที่ "เห็นด้วยอย่างยิ่ง"

ข้อความประเภทนิเสธ (Unfavourable Statement)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	ได้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้ 5 คะแนน

ขั้นที่ 3 นำข้อความที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานคล้าย ๆ กันกลุ่มที่ 1 จะศึกษา เพื่อเป็นการปรับปรุงข้อความและคัดเลือกข้อความโดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อความ (Item Analysis) อาจจะใช้กลุ่มตัวอย่างทดลองทำแบบวัดนี้ประมาณ 80 - 100

คน เหตุผลที่ต้องทำวิเคราะห์ข้อความ ก็เพื่อจะเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความแตกต่างกัน ของคะแนนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุด เพราะว่าข้อความเหล่านี้ สามารถจะวัดความรู้ที่แตกต่างกันได้

แบบวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert) นี้ จำนวนข้อความควรจะมีประมาณ 20 - 25 ข้อความสำหรับบรรจุลงในสเกล จากนั้นก็นำแบบวัดทัศนคติทั้งฉบับไปใช้กับกลุ่มที่จะศึกษา เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีแบบแบ่งครึ่ง (Split - Half Method) โดยทั่วไป แล้วจะได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของมาตรวัดแบบนี้สูงกว่า .85

3. มาตรของกัทท์แมน (Scalogram Analysis) การวัดทัศนคติโดยใช้วิธีการ วิเคราะห์สคาโลแกรม (Scalogram Analysis) นี้แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดกับวิธีวัดทัศนคติ ของเทอร์สโตน และของลิเคิร์ต อาจกล่าวได้ว่าการวิเคราะห์สคาโลแกรม เป็นวิธีการที่ อธิบายถึงขบวนการในการประเมินผลกลุ่มของข้อความกลุ่มหนึ่ง ๆ ว่าเป็นไปตามข้อจำกัด หรือครบถ้วนตามลักษณะที่ถูกต้องในการสร้างสเกลโดยวิธีของกัทท์แมน (Guttman) หรือไม่ ซึ่งสเกลนั้นเป็นที่ทราบกันในนามของคำว่ามาตรกัทท์แมน

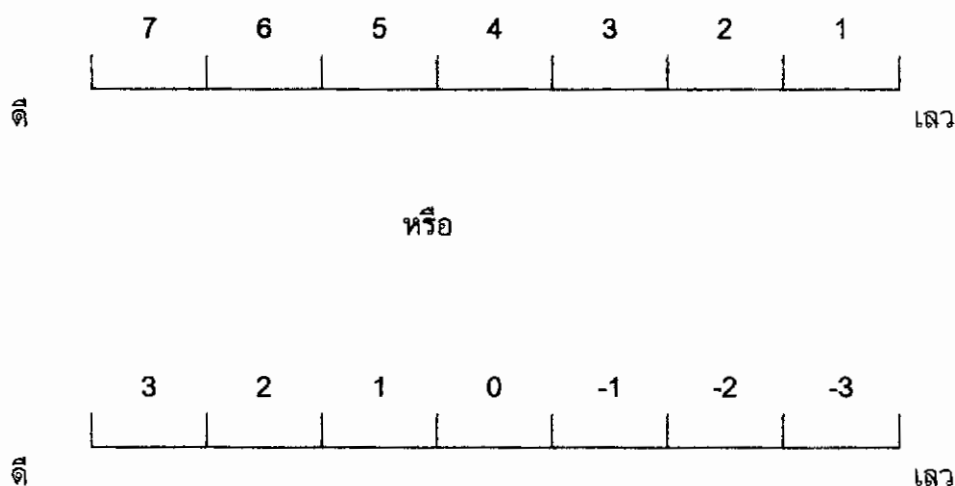
ตามความคิดเห็นของกัทท์แมน (Guttman) เขาเชื่อว่าในสเกลสำหรับวัดทัศนคตินั้น ควรจะเลือกข้อความจำนวนเล็กน้อยใส่ลงไป โดยเลือกจากข้อความหลาย ๆ ข้อความซึ่งเป็นตัวแทนของเรื่องนั้นทั้งหมด กัทท์แมน (Guttman) แนะนำการเลือกข้อความ 4 - 6 (อย่างมากที่สุด 10 - 12 ข้อความ) ก็เป็นการเพียงพอแล้ว

วิธีการวิเคราะห์สเกลนี้กัทท์แมน สร้างขึ้นโดยใช้ชื่อว่า เทคนิคเคอร์เนลล์ (Cornell Technique) ขั้นแรกต้องสร้างข้อความต่าง ๆ หลาย ๆ ข้อความเพื่อที่จะพิจารณา บรรจุในสเกลสำหรับวัดทัศนคติ การสร้างข้อความก็ใช้หลักเกณฑ์ในการเขียนข้อความ เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ของ เทอร์สโตน (Thurstone) ซึ่งกล่าวมาแล้วการตอบคำถามให้มีข้อเลือก 2 ข้อ คือ "เห็นด้วย" และ "ไม่เห็นด้วย" การให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อความที่เห็นด้วย และ 0 คะแนนสำหรับข้อความที่ไม่เห็นด้วย เมื่อสร้างข้อความเสร็จก็ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยที่สุด 100 คน แล้วนำมารวมคะแนนของแต่ละคนหลังจากนั้นเรียงลำดับคะแนนของ แต่ละคนจากมากไปหาน้อย ขั้นตอนต่อไปก็จะใช้วิธีประเมินค่าสเกล อะบิลิตี้ (Ability) ของกลุ่ม ข้อความเหล่านี้โดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ การถ่ายแบบ (Reproducibility) "R" ค่า ของ R จะต้องไม่ต่ำกว่า .9 ถ้าค่า R น้อย กว่า .9 แสดงว่า สเกลนั้นไม่มีความเชื่อถือได้

4. มาตรที่หาความแตกต่างของความหมาย (Semantic Differential) เป็นการศึกษเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของสิ่งต่าง ๆ ผู้ที่คิดการวัดทัศนคติแบบนี้ก็คือ ออสกู๊ด (Osgood) และผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นการศึกษาถึงความหมายของสิ่งต่าง ๆ ตามความคิดเห็น ของกลุ่มที่ต้องการศึกษาโดยทั่วไป สเกลแบบนี้จะประกอบด้วยข้อให้เลือก 7 ข้อ หรือระดับ ความมากน้อยจากด้านหนึ่งไปสู่อีกด้านหนึ่งรวมทั้งหมด 7 ลำดับ

การสร้างและการใช้มาตรวัดทัศนคติแบบความแตกต่างของความหมาย

1. เลือกแนวความคิด (Concepts) ซึ่งจะทำหน้าที่คล้าย ๆ เป็นสิ่งเร้าที่จะเร้าให้ผู้ตอบประเมินค่าของสเกลนั้น แนวความคิดนั้นควรจะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ หลายด้านที่ประกอบกันเข้าเป็นส่วนประกอบของสิ่งที่เราต้องการศึกษา
2. การสร้างสเกลโดยเลือกคำคุณศัพท์ที่ตรงกันข้ามที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสิ่งที่เราจะศึกษา
3. นำคำคุณศัพท์ที่ตรงกันข้ามไปบรรจุลงในสเกลแบบ 5 หรือ 7 ส่วน การเรียงลำดับคุณศัพท์นั้นให้สลับกัน เพื่อป้องกันการตอบ โดยมีอคติหรือตอบโดยไม่คิด
4. การวิเคราะห์ข้อมูล การให้คะแนนขึ้นอยู่กับจำนวนช่องที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า ในกรณีที่มีจำนวนช่อง 7 ช่อง การให้คะแนนอาจจะให้คะแนนจาก 1 - 7 โดยกำหนดคะแนนมากไว้ทางคุณศัพท์ด้านบวก (Positive) และคะแนนน้อยไว้ทางคำคุณศัพท์เป็นด้านลบ (Negative) อีกวิธีหนึ่งอาจจะให้โดยใช้ช่องกลางมีค่าเท่ากับศูนย์คะแนนถัดจากศูนย์จะเป็น + 1, + 2, + 3 และ -1, -2, -3 ตามลำดับดังตัวอย่าง

การให้คะแนนทั้ง 2 แบบนี้ ไม่มีความแตกต่างกันในการคำนวณทางสถิติถ้าผู้ตอบทำเครื่องหมายลงในช่องใดก็ให้คะแนนตามช่องนั้นตามตัวเลขที่กำกับไว้สำหรับแต่ละสเกล แล้วนำคะแนนของสเกลทั้งหมดมารวมกันจะเป็นคะแนนรวมของหนึ่งคนในหนึ่งแนวความคิด ซึ่งในการรวมคะแนนนี้มักจะรวมคะแนนของสเกลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) จะสามารถเปรียบเทียบความคิดเห็นในแต่ละองค์ประกอบ

ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคติโดยใช้มาตรวัดแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น ผลของการวัดทัศนคติที่ปรากฏออกมานั้น มีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ไพบูลย์ อินทริวิชา (2527 : 44) กล่าวถึง ประโยชน์ของการวัดทัศนคติไว้ดังนี้

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องจากเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมแสดงถึงระดับความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น จึงสามารถใช้เป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้น จะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย การทราบถึงเจตคติของบุคคลจึงใช้ในการพยากรณ์การกระทำของบุคคลได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม
2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน บุคคลต่าง ๆ จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมย่อมเป็นไปได้ เมื่อพลเมืองมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ไม่เกิดการแตกแยก และในการประกอบอาชีพบางประเภท จำเป็นต้องใช้บุคคลที่มีเจตคติเหมาะสมมาปฏิบัติ จึงควรคัดเลือกคนจากเจตคติด้วย
3. วัดเพื่อหาทางแก้ไข ในการดำรงชีวิตหรือการอยู่ร่วมกันในสังคมหากประชาชนมีเจตคติที่ไม่เหมาะสม เช่น ด้านสุขภาพพลานามัย หรือมีเจตคติที่แตกต่างกันมากการรักษาสาธารณสมบัติ นักปฏิบัติการทางสังคมควรจะต้องเปลี่ยนแปลงเจตคติของประชาชนให้เหมาะสมได้
4. วัดให้เข้าใจสาเหตุและผล เจตคติต่อสิ่งใดเปรียบเสมือนสาเหตุภายใน ซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลกระทำไปต่าง ๆ กัน ฉะนั้นการจะเข้าใจเหตุผลของการกระทำควรรู้ถึงเจตคติของบุคคลต่อเรื่องนั้น หรือในกรณีที่สาเหตุภายนอกมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล ก็ควรรู้ถึงเจตคติของบุคคลต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

การวัดทัศนคติจึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติเป็นเรื่องที่นักจิตวิทยา นักการศึกษา นักรัฐศาสตร์ นักสังคมวิทยา รวมทั้งนักโฆษณาประชาสัมพันธ์และนักโฆษณาวรรณเชื่อให้ความสนใจอย่างมาก

✓ ความหมายของการศึกษาพิเศษ

การศึกษาพิเศษ หมายถึงการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลซึ่งมีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง จนไม่สามารถเรียนได้เช่นคนปกติด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบปกติจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้เป็นรูปแบบโดยเฉพาะและอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ในการสอนตามลักษณะความจำเป็นตามความต้องการของเด็กแต่ละประเภท ซึ่งแบ่งเป็น 7 ประเภท ดังนี้คือ (ผดุง อารยะวิญญู. 2533 : 78 - 79)

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น (The Visually Handicapped Children)
แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 เด็กตาบอด (Total Blindness) เป็นเด็กที่สูญเสียสายตาโดยสิ้นเชิง ไม่สามารถใช้สายตาในการเรียนเช่นปกติได้ต้องใช้อักษรเบรลล์

1.2 เด็กที่มองเห็นเลือนลาง (Low Vision, Partially Sighted) ตาบอดเป็นบางส่วน มีการเห็นหลงเหลืออยู่มาก จึงมองเห็นได้จาง ๆ 20/70 ฟุตหรือน้อยกว่านั้น ในสายตาข้างที่ดีหลังจากได้รับการช่วยเหลือแก้ไขแล้ว สามารถเรียนได้เช่นคนปกติ แต่ต้องใช้อักษรตัวใหญ่กว่าปกติหรือใช้แว่นขยายหรือใช้เครื่องมือพิเศษ

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing Impaired Children) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 เด็กหูตึง คือเด็กที่มีหูเสียไม่มาก ยังมีการได้ยินหลงเหลืออยู่ประมาณ 35 - 85 db พอได้ยินเสียงบ้าง สอนพูดจะพูดได้เด็กกลุ่มนี้จะเรียนร่วมกับเด็กปกติได้

2.2 เด็กหูหนวก เป็นเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินมากหรือไม่ได้ยิน และไม่สามารถหัดพูดได้ เด็กพวกนี้ต้องเรียนภาษามือและระบบรวม

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ (Crippled and Other Health Impaired Children) อาจแบ่งได้ดังนี้คือ

3.1 พิกการเนื่องจากโรคของระบบประสาท เช่น ซีรีบรัลพัลซีส (Cerebral Palsy) หรือ C.P. โรคลมชัก (epilepsy)

3.2 ความพิการเนื่องจากโรคทางระบบกล้ามเนื้อและกระดูก เช่น ข้ออักเสบเท้าปุก (Clubfoot) มัสคิวลาร์ดีสโทรฟี (Muscular Dystrophy) โรคกระดูกอ่อน

3.3 การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด เช่น โรคศีรษะโต (Hydrocephalus)

3.4 สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่น ๆ ได้แก่

3.4.1 สภาพความพิการอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุ และโรคติดต่อ เช่น ไฟไหม้ แขนขาขาด โปลิโอ และอันตรายจากการคลอด เป็นต้น

3.4.2 ความบกพร่องทางสุขภาพ เช่น หอบ หืด โรคหัวใจ ปอดอักเสบ วัณโรค

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ปัญญาอ่อน) (Mentally Retarded Children) แบ่งเป็น 2 ลักษณะของความพิการตามความสามารถดังนี้

4.1 เด็กปัญญาอ่อนที่สามารถฝึกได้ (Trainable Mentally Retarded)

หมายถึงผู้ที่มีความบกพร่องในระดับสติปัญญาระหว่าง 36 - 51 สามารถช่วยตัวเองได้บ้าง แต่ไม่มีความสามารถที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลเท่าคนปกติ แต่ถ้าได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้วจะสามารถช่วยตัวเองได้ ดำรงชีวิตในสังคมได้โดยสามารถหาเลี้ยงชีพได้ด้วยการประกอบอาชีพง่าย ๆ

4.2 เด็กปัญญาอ่อนที่สามารถเรียนได้ (Educable Mentally Retarded)

หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับ 52 - 67 หรือไม่เกิน 85 สามารถเรียนหนังสือได้ อ่านหนังสือออก คิดเลขได้ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขถ้าได้รับการศึกษา

5. เด็กที่มีความบกพร่องด้านการพูดและภาษา (Communication Disorders)

หมายถึง ความผิดปกติซึ่งเกิดจากการพูดผิดปกติ ในด้านความชัดเจนในการเปล่งเสียงสระหรือพยัญชนะ การใช้เสียง จังหวะและความคล่องในการพูดการใช้และเข้าใจภาษาพูด ตลอดจนความผิดปกติที่เกี่ยวกับการได้ยิน

6. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabled Children) มี 2 ประเภทคือ

6.1 เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับความตั้งใจ ความจำ การรับรู้ การคิด และภาษาพูด (Developmental L.D.)

6.2 เด็กที่มีปัญหาทางการอ่าน การเขียน ความคิดการสะกดคำและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์ (Academic Disabilities)

7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม (Behaviorally Disordered Children)

หมายถึง เด็กที่ปรับตัวได้ไม่ดีอันเนื่องมาจากสภาพร่างกาย สติปัญญาเพราะมีความกดดันทางครอบครัวและสังคม ทำให้เกิดความเครียดอยู่ในใจมีอารมณ์ปรวนแปร เกิดความวิตกกังวล ความคับข้องใจ ความกลัว กระวนกระวายใจ มีอารมณ์คล้ายคนเป็นโรคจิตโรคประสาท และมีแรงผลักดันในการที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นไปในทางก้าวร้าว ถดถอย คือ รั้น อารมณ์ร้ายชอบฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนอยู่เสมอจนได้ชื่อว่าเป็นเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

จากความหมายของการศึกษาพิเศษที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเด็กที่มีความผิดปกติทางร่างกาย และจิตใจ ทั้งนี้เป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ยังต้องมีการขยายให้เจริญก้าวหน้าขึ้นไปเพื่อรองรับบุคคลผู้ด้อยโอกาสต่อไปในอนาคต

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการศึกษาพิเศษ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการศึกษาพิเศษ ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

บันลือ พุกกะวัน (2524 : 150) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารข้อหนึ่งคือ ต้องมีความกระตือรือร้น ตั้งใจมีความสนใจใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ กล้าแสดงออกยอมรับในความคิดใหม่ ๆ ทางวิชาการสนใจติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ มีความพร้อมที่จะให้บริการและสนับสนุนด้านวิชาการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

สรวดี โพธิ์ทอง (2529 : 10) จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดี ต่อโครงการเด็กพิเศษและการจัดโครงการจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนจะมีความสนใจเข้าใจ และอุทิศตนในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด

ทองคำ ผดุงสุข (2531: 75) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า ความสำเร็จในการจัดการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ที่สำคัญก็คือ ครูผู้สอนและผู้บริหารต้องมีความเข้าใจเด็ก และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กพิการ และความสำคัญของการศึกษาสำหรับเด็กพิการ

ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 33) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของระบบบริหารของโรงเรียนการศึกษาพิเศษในประเทศไทย โดยใช้ทฤษฎีระบบบริหารของ ลิเคอร์ท (Likert) เป็นหลัก การศึกษาพบว่า ระบบบริหารของโรงเรียนการศึกษาพิเศษในประเทศไทยเป็นระบบที่ 3 ระบบกึ่งประชาธิปไตยของลิเคอร์ท (Likert) ครูในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ มีความเห็นว่าระบบบริหารที่เป็นอยู่เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมสังคมไทย ระบบบริหารของโรงเรียนการศึกษาพิเศษมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับประสิทธิภาพของระบบบริหารครูน้อย และครูใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับระบบบริหารของโรงเรียนของตน ครูใหญ่มีความเห็นว่าระบบบริหารของตนมีประสิทธิภาพสูง ในขณะที่ครูน้อยมีความเห็นว่าระบบบริหารมีประสิทธิภาพต่ำ

จิรวดี วิจิตรานนท์ (2534 : 65) ได้ศึกษาพบว่าครูและผู้บริหารการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กพิเศษ และนอกจากนี้ยังพบว่า ควรสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพราะรัฐบาลยังให้การสนับสนุนการศึกษาของเด็กพิการไม่ดีเท่าที่ควร

ชนาทิพย์ วัฒนวงศ์ (2536 : 78) ได้ศึกษาพบว่าผู้บริหาร และครูวิชาการในโรงเรียนมีทัศนคติในทางบวกต่อแนวโน้มในการจัดการศึกษาพิเศษให้แก่เด็กพิการ และการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพออย่างต่อเนื่องเป็นกรณีพิเศษ

จากเอกสารและงานวิจัยที่ได้กล่าวมาเห็นได้ว่าทัศนคติจะเป็นส่วนหนึ่งที่กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้แก่เด็กพิการ ซึ่งทั้งนี้ก็รวมถึงการผลิตบุคลากรในสถาบันราชภัฏต่าง ๆ ที่จะให้ความรู้แก่เด็กพิการได้อย่างเหมาะสม

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการศึกษาพิเศษ

การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการศึกษาพิเศษในต่างประเทศได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

วูม (Vroom. 1964 : 207) ได้กล่าวว่า การมีทัศนคติที่ดีต่องานก็จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุสู่เป้าหมายของการทำงาน

สกอตต์ (Scott. 1968 : 81) ได้ศึกษาทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยชุมชนแห่งหนึ่งในรัฐเวอร์จิเนีย ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยชุมชนแห่งนั้นมีทัศนคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตัวแปร 2 ตัวที่ทำให้ทัศนคติของอาจารย์แตกต่างกันคือ เพศของอาจารย์และการปฐมนิเทศอาจารย์ และ

นักเรียนเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อาจารย์หญิงมีทัศนคติในทางบวกมากกว่าอาจารย์ชาย อาจารย์ที่เคยสอนจิตวิทยาหรือมีพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาก่อนจะมีทัศนคติต่อเด็กในทางบวก มากกว่าอาจารย์อื่น ๆ

แฮมเมอร์ (Hammer. 1971 : 46) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติในการปฏิบัติงานของครูสอนในชั้นพิเศษ ในรัฐโอไฮโอผลการวิจัยพบว่า การมีทัศนคติที่ดีต่องานจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในงาน เกิดการยอมรับนับถือ ในทางตรงกันข้ามถ้าเกิดทัศนคติไม่ดีในการทำงานแล้วย่อมทำให้เกิดปัญหาด้านนโยบาย ด้านบุคลากรความมั่นคงในการทำงาน รวมทั้งการควบคุมบังคับบัญชา และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

แดเนียล (Daniel. 1977 : 217 - 222) ได้กล่าวถึงรูปแบบของโครงการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ปัญหา ความต้องการ และทัศนคติของสังคม เป็นการรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการนั้น ๆ

เคลเลอร์ (Keller. 1987 : 94 - 95) ได้ศึกษาทัศนคติของบุคลากรการศึกษาที่มีต่อเด็กพิการผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของครูใหญ่ ครูการศึกษาพิเศษและผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อเด็กพิการไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ครูใหญ่มีความเห็นว่าชั้นเรียนสำหรับเด็กพิการไม่ควรแยกจากชั้นเรียนเดิมปกติ แต่ครูการศึกษาพิเศษ และผู้บริหารการศึกษาพิเศษเห็นว่าห้องเรียนสำหรับเด็กพิการในบางครั้งควรแยกจากห้องเรียนสำหรับเด็กปกติ

รีเดล (Recdel. 1991) ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนทางการบริหาร ทรัพยากร การวางแผนการสอน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเป็นองค์ประกอบที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนร่วม

ฟาร์เลย์ (Farley. 1992) ได้ศึกษาพบว่า ครูใหญ่จะมีทัศนคติต่อการเรียนร่วมที่คล้ายคลึงกับทัศนคติของบุคลากรที่ทำงานในระดับชั้นอื่น ๆ แต่ครูใหญ่จะมีทัศนคติที่แสดงความพึงพอใจมากกว่าครูทั่วไป

จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การสำรวจทัศนคตินั้นเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญต่อการที่จะขยายโครงการหรืองานต่าง ๆ รวมทั้งงานการศึกษาพิเศษ เพื่อให้โครงการสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและให้การศึกษาแก่เด็กพิการอย่างทั่วถึงต่อไปในอนาคต

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. บุคลากรทางการศึกษา คณะครูศาสตร์ใน 5 สถาบันราชภัฏ มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน
2. บุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน
3. บุคลากรทางการศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน
4. บุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน
5. บุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุราชการต่างกัน มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน
6. บุคลากรทางการศึกษาที่มีจำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน
7. บุคลากรทางการศึกษาที่มีจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษมีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีสร้างเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของของคณะครู ศาสตราจารย์ สถาบันราชภัฏ 5 แห่ง ในส่วนภูมิภาค ได้แก่

- 1.1 สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก
- 1.2 สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
- 1.3 สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
- 1.4 สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
- 1.5 สถาบันราชภัฏสงขลา

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่

- 2.1 คณบดีคณะครูศาสตราจารย์
- 2.2 รองคณบดีคณะครูศาสตราจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวางแผน และฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.3 อาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษของคณะครูศาสตราจารย์ สถาบัน ราชภัฏทั้ง 5 แห่ง ในส่วนภูมิภาค ปีการศึกษา 2539

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยคณบดีคณะครุศาสตร์ และรองคณบดีคณะครุศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวางแผน และฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในแต่ละสถาบันราชภัฏ และอาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ 5 สถาบันราชภัฏในภูมิภาค

สถาบันราชภัฏ	ผู้บริหาร	ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
พินุลสงครามพิษณุโลก	5	15
เชียงใหม่	5	10
มหาสารคาม	5	15
นครราชสีมา	5	10
สงขลา	5	30
รวม	25	80

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยสถาบันราชภัฏที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค และสถานภาพของบุคลากรจะมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในส่วนภูมิภาค จะมีลักษณะเป็นแบบวัดทัศนคติแบบประเมินค่าในรูปแบบของมาตราวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert) กล่าวคือ แต่ละข้อความกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบว่าเห็นด้วยกับข้อความนั้นเพียงใดโดยมีคำตอบให้เลือก มี 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ไม่ดี และไม่ดีย่างยิ่ง โดยการสร้างคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาลักษณะของการจัดการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแสดงปัญหาและข้อเสนอแนะในการขยายการจัดการศึกษาพิเศษในส่วนภูมิภาค โดยเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้บริหารทั้งหมดในแต่ละสถาบันราชภัฏและบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏทั้ง 5 แห่งในส่วนภูมิภาค เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบวัดทัศนคติในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เพศ

☐ หญิง ☐ ชาย

1.2 ตำแหน่ง

☐ คณบดีคณะครุศาสตร์

☐ รองคณบดีคณะครุศาสตร์ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวิชาการ

ฝ่ายวางแผนและฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

☐ อาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ

1.3 วุฒิต่างทางการศึกษา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

1.4 อายุราชการ

☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1 - 5 ปี ☐ เกิน 5 ปี

1.5 จำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ

☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1 - 5 ปี ☐ เกิน 5 ปี

1.6 จำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ

☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1 - 3 ปี ☐ สูงกว่า 3 ปี

2. แบบวัดทัศนคติบุคลากรในสถาบันราชภัฏที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษ
ในส่วนภูมิภาคมีวิธีการสร้างดังนี้

2.1 กำหนดโครงสร้างหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการจัดการศึกษาพิเศษ

ดังนี้

2.1.1 โครงสร้างหลักสูตร (ฝึกหัดครูการศึกษาพิเศษ)

2.1.2 บุคลากรทางการศึกษาพิเศษ แบ่งเป็น

1) วุฒิต่างทางการศึกษาพิเศษโดยตรง

2) วุฒิต่างที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 ด้านอาคารสถานที่

2.1.4 ด้านงบประมาณในการดำเนินการ

2.1.5 ด้านแหล่งความรู้ทางการศึกษาพิเศษ เช่น มีโรงเรียนการศึกษา

พิเศษอยู่ที่นั่น มีศูนย์คนพิการ สมาคม มูลนิธิ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ

จากนั้นนำขอบเขตข้อมูลข้างต้นมาสร้างข้อความที่แสดงทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ ส่วนภูมิภาค จำนวน 50 ข้อ

2.2 รูปแบบของการวัดทัศนคติในการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบของมาตรวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert) กล่าวคือ ในแต่ละข้อความกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบแสดงทัศนคติว่าเห็นด้วยกับข้อความนั้นเพียงใด โดยแบ่งเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

แบบสอบถามในตอนี่ 2 มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ระดับคะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับคะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับคะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

3. แบบสอบถามแสดงปัญหาและข้อเสนอแนะในการขยายการจัดการศึกษาพิเศษ

3.1 นำแบบสอบถามฉบับร่างขึ้นเพื่อเสนอให้ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม เพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ และทางด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องต่อไป

3.3 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จำนวน 25 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

3.3.1 ด้านบุคลากร	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.807
3.3.2 ด้านหลักสูตร	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.592
3.3.3 ด้านอาคารสถานที่	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.642
3.3.4 ด้านงบประมาณ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.709
3.3.5 ด้านข้อมูลทั่วไป	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.749
3.3.6 รวมทั้งฉบับ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.850

3.4 ปรับปรุงข้อที่ไม่มีค่าอำนาจจำแนก แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลของลิเคิร์ต (Likert)

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงคณบดีคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ในส่วนภูมิภาคทั้ง 5 แห่ง คือ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏมหาสารคาม และสถาบันราชภัฏสงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากคณบดีคณะครุศาสตร์เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารและผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในคณะครุศาสตร์ โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและส่งคืนภายใน 15 วัน ทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามส่งคืนทั้งหมดและตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว
ตอบขอบคุณ

4. นำข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบคะแนนจากแบบสอบถามวัดทัศนคติในการขยายการศึกษาพิเศษ
2. แบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้แจกแจงความถี่ในรูปของจำนวนร้อยละ แล้วนำเสนอ

ในรูปของตาราง

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 ในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดคะแนนในการตรวจแต่ละข้อดังนี้

เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วยในระดับน้อย	ให้ 2 คะแนน
เห็นด้วยในระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เห็นด้วยในระดับมาก	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยในระดับมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน

สำหรับการแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ยจะแบ่งตามแนวของเบส์ท (Best 1981 : 179 - 187) ดังนี้

การให้คะแนนข้อคำถามในทางบวก

- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีทัศนคติเห็นด้วยในระดับไม่ดีย่างยิ่ง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีทัศนคติเห็นด้วยในระดับไม่ดี
- คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีทัศนคติเห็นด้วยในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีทัศนคติเห็นด้วยในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.50 หมายถึง มีทัศนคติเห็นด้วยในระดับดีมาก

4. ประเมินทัศนคติ

5. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

5.1 เปรียบเทียบทัศนคติบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

แยกตามเพศ

1) เพศหญิง

2) เพศชาย

5.2 เปรียบเทียบทัศนคติบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

แยกตามตำแหน่ง

1) ฝ่ายบริหาร

2) อาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ

5.3 เปรียบเทียบทัศนคติบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

แยกตามวุฒิทางการศึกษา

1)ปริญญาตรี

2)ปริญญาโท

3)ปริญญาเอก

5.4 เปรียบเทียบทัศนคติบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

แยกตามอายุราชการ

1)ต่ำกว่า 1 ปี

2) 1 - 5 ปี

3) เกิน 5 ปี

5.5 เปรียบเทียบทัศนคติบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

แยกตามจำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ

1)ต่ำกว่า 1 ปี

2) 1 - 5 ปี

3) เกิน 5 ปี

5.6 เปรียบเทียบทัศนคติบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

แยกตามจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ

1)ต่ำกว่า 1 ปี

2) 1 - 3 ปี

3) สูงกว่า 3 ปี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 58)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 60)

2. เปรียบเทียบทัศนคติระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม ใช้ t - test แบบ Independent ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 72)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา
	$\bar{X}_1$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	N_1	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
	N_2	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

3. เปรียบเทียบทัศนคติระหว่างกลุ่ม 3 กลุ่ม ใช้ F - test ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 74)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน ค่าที่จะพิจารณาในกลุ่ม
	MS_b	แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ โดยใช้ Q - Statistic ตามวิธีของ Newman - Keuls

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ผลการทดสอบค่าเฉลี่ย
F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ทักษะคิดต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางด้านการศึกษาระดับครูศาสตร์

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติของบุคลากรทางด้านการศึกษาระดับครูศาสตร์ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ จำแนกตามสถานภาพ คือ

3.1 สถานที่ตั้ง

3.2 เพศ

3.3 ตำแหน่ง

3.4 วุฒิทางการศึกษา

3.5 อายุราชการ

3.6 จำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ

3.7 จำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 ค่าร้อยละของบุคลากรทางด้านการศึกษาคณะครุศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ระดับ	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ	หญิง	70	78.7
	ชาย	19	21.3
ตำแหน่ง	ฝ่ายบริหาร	17	19.1
	อาจารย์	72	80.9
วุฒิทางการศึกษา	ปริญญาตรี	30	33.7
	ปริญญาโท	48	53.9
	ปริญญาเอก	11	12.4
อายุราชการ	ต่ำกว่า 1 ปี	6	6.7
	1 ปี - 5 ปี	18	20.2
	เกิน 5 ปี	65	73.0
จำนวนปีที่รับราชการ ในสถาบันราชภัฏ	ต่ำกว่า 1 ปี	10	11.2
	1 ปี - 5 ปี	25	28.1
	เกิน 5 ปี	54	60.7
จำนวนเวลาที่เข้ามา ทำงานในโครงการการ ศึกษาพิเศษ	ต่ำกว่า 1 ปี	10	11.2
	1 ปี - 3 ปี	24	27.0
	เกิน 3 ปี	55	61.8

จากตาราง 2 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า บุคลากรทางการศึกษาคณะครุศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.7 เป็นอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 80.9 จบปริญญาโทมากที่สุดถึงร้อยละ 53.9 อายุราชการส่วนใหญ่มากกว่า 5 ปี ร้อยละ 73.0 จำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ เกิน 5 ปี มากที่สุดร้อยละ 60.7 และมีจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ เกิน 5 ปี มากที่สุดร้อยละ 61.8

ตอนที่ 2 ทักษะคิดต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางด้านการ
ศึกษาของคณะครุศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านทักษะคิดต่อการขยายการศึกษาพิเศษใน
สถาบันราชภัฏของบุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์

ทักษะคิด	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับทักษะคิด
1. ด้านบุคลิก	89	4.361	0.397	ดี
2. ด้านหลักสูตร	89	3.620	0.376	ดี
3. ด้านอาคารสถานที่	89	3.599	0.520	ดี
4. ด้านงบประมาณ	89	3.517	0.503	ดี
5. ด้านข้อมูลทั่วไป	89	3.040	0.555	ปานกลาง
รวม	89	3.684	0.314	ดี

จากตาราง 3 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มีทักษะคิดต่อการ
ขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของอยู่ในระดับดีทั้งโดยรวม และด้านบุคลิก ด้าน
หลักสูตร ด้านอาคารสถานที่และด้านงบประมาณ ยกเว้นด้านข้อมูลทั่วไปมีทักษะคิดในระดับ
ปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะคิดต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากร
ทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพ

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะคิดต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบัน
ราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามสถานที่ตั้ง

แหล่งตัวแปร	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.687	4	0.171	1.796
ภายในกลุ่ม	8.037	84	0.096	
รวม	8.724	88		

จากตาราง 4 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ที่ทำงานในสถานที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
หญิง	70	3.624	0.322	1.49
ชาย	19	3.735	0.279	

จากตาราง 5 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามเพศ มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่ง

สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ฝ่ายบริหาร	17	3.756	0.272	1.76
อาจารย์ผู้สอน	72	3.623	0.321	

จากตาราง 6 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งมีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

แหล่งตัวแปร	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.345	2	0.172	1.769
ภายในกลุ่ม	8.380	86	0.097	
รวม	8.725	88		

จากตาราง 7 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษามีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามอายุราชการ

แหล่งตัวแปร	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.058	2	0.028	0.286
ภายในกลุ่ม	8.667	86	0.101	
รวม	8.725	88		

จากตาราง 8 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามอายุราชการมีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามจำนวนปีที่รับราชการในสถาบัน

แหล่งตัวแปร	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.169	2	0.084	0.849
ภายในกลุ่ม	8.556	86	0.99	
รวม	8.725	88		

จากตาราง 9 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามจำนวนปีที่รับราชการในสถาบัน มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ

แหล่งตัวแปร	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.882	2	0.441	4.838*
ภายในกลุ่ม	7.842	86	0.091	
รวม	8.725	88		

จากตาราง 10 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ

ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 1 ปี $\bar{X} = 3.454$	สูงกว่า 3 ปี $\bar{X} = 3.622$	1 ปี - 3 ปี $\bar{X} = 3.788$
ต่ำกว่า 1 ปี	-	0.168*	0.334*
สูงกว่า 3 ปี		-	0.166
1 ปี - 3 ปี			-

จากตาราง 11 พบว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ คือ 1 - 3 ปี และ สูงกว่า 3 ปี มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ ดีกว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ที่ทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ ต่ำกว่า 1 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าไว้ 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาในระดับผู้บริหาร คณะครูศาสตร์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษทั้ง 5 สถาบันราชภัฏในส่วนภูมิภาค
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาในสายผู้สอนคณะครูศาสตร์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษทั้ง 5 สถาบันราชภัฏในส่วนภูมิภาค

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง คือ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏมหาสารคาม และสถาบันราชภัฏสงขลา
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณบดีคณะครูศาสตร์ รองคณบดีคณะครูศาสตร์ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวางแผนและฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 17 คน และอาจารย์ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ จำนวน 72 คน รวม 89 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยสถาบันราชภัฏที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค และสถานภาพของบุคลากร มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในส่วนภูมิภาค จะมีลักษณะเป็นแบบวัดทัศนคติแบบประเมินค่าในรูปแบบของมาตราวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert) กล่าวคือ แต่ละข้อความกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบว่าเห็นด้วยกับข้อความนั้นเพียงใดโดยมีคำตอบให้เลือก มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยการสร้างคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาหลักของการจัดการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะในการขยายการจัดการศึกษาพิเศษ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงคณบดีคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ในส่วนภูมิภาคทั้ง 5 แห่ง คือ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏมหาสารคาม และสถาบันราชภัฏสงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากคณบดีคณะครุศาสตร์เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารและผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในคณะครุศาสตร์ โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและกำหนดส่งคืนทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่ส่งคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบคะแนนจากแบบสอบถามวัดทัศนคติในการขยายการศึกษาพิเศษ
2. แบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้แจกแจงความถี่ในรูปของจำนวนร้อยละ
3. แบบสอบถามตอนที่ 2 ในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) แล้วนำมาหาค่าสถิติพื้นฐานของทัศนคติ

4. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง แยกตามสถาบันที่สังกัด เพศ สถานภาพ วุฒิทางการศึกษา อายุราชการ จำนวนปีที่รับราชการ ในสถาบันราชภัฏ และ จำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบปริญญาโทมากที่สุด อายุราชการส่วนใหญ่มากกว่า 5 ปี จำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ เกิน 5 ปีมากที่สุด และมีจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ เกิน 5 ปี

2. ทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มีทัศนคติที่ดีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ ($\bar{X} = 3.684$) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน คือด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ

พบว่าบุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ มีทัศนคติที่ดีต่อทุกด้าน ที่กล่าวมาแล้ว ยกเว้นด้านข้อมูลทั่วไปมีทัศนคติระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของ

บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ที่อยู่ต่างสถาบันที่สังกัด และมีเพศ สถานภาพคือ ฝ่ายบริการและอาจารย์ผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษา วุฒิทางการศึกษา อายุราชการ และจำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่มีจำนวนเวลาที่ทำงานโครงการพิเศษต่างกัน คือ บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่มีจำนวนเวลาที่ทำงานโครงการพิเศษ ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ ดีกว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่มีจำนวนเวลาที่ทำงานโครงการพิเศษ ต่ำกว่า 1 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มีทัศนคติที่ดีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสมร กลวิวัฒน์ (ศรีสมร กลวิวัฒน์, 2518) ที่พบว่า ทัศนคติของครูและเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์ต่อความพิการของเด็กเป็นไปในทางบวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 48) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวโน้มแห่งความเป็นไปได้ในการจัดการโครงการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนต่อการจัดการเรียนร่วมเป็นไปในทางบวก ถ้าได้รับการสนับสนุนก็พร้อมที่จะดำเนินการได้ และจากการศึกษาของ พัชร จีวพัฒน์กุล (2538 : 142 - 143) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวโน้มของการจัดการศึกษาพิเศษของไทย ในปีพุทธศักราช 2546 ได้สรุปแนวโน้มในอนาคตว่า ควรมีวิชาการศึกษาพิเศษบรรจุเป็นวิชาพื้นฐานอย่างน้อย 4 หน่วยกิตในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้รัฐควรสนับสนุนให้หน่วยงานที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษในส่วนต่างๆ ได้มีโอกาสระดมสรรพกำลังบุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถแก่กัน และสถาบันการศึกษาในระดับสูง เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ ควรมีบทบาทในการให้ความรู้แก่ชุมชนได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น และทุกหน่วยงานที่จัดการศึกษาพิเศษควรมีความรับผิดชอบในการพัฒนา บุคลากรทุกระดับให้มีคุณภาพด้วยวิธีการและรูปแบบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ในด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ทักษะที่ดีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏในด้านบุคลากร ระดับมาก ซึ่ง ศรียา นิยมธรรม และคนอื่น ๆ (2526 : 73) ได้สรุปความเห็นในการพัฒนาครูว่า การพัฒนาความรู้ของครูอาจารย์ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นที่ต้องการในด้านผลิตบุคลากรที่มีความชำนาญพิเศษ เช่น ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและนักการศึกษาพิเศษ ในปัจจุบันยังไม่เป็นการเพียงพอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ บุคลากรควรได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ศึกษาการใช้ทรัพยากรและต้นทุนในการจัดการศึกษาพิเศษในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร พบว่า ครูที่มีพื้นฐานทางการศึกษาพิเศษจะยอมรับเด็กที่มีความบกพร่อง ส่วนในเรื่องการพัฒนาบุคลากร พบว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ในเรื่องของจำนวนครูพบว่า มีครูผู้สอนการศึกษาพิเศษน้อยกว่าปกติ

ด้านหลักสูตร พบว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ มีทักษะที่ดีต่อการขยายการศึกษาพิเศษด้านหลักสูตร จากการศึกษาของ พัชร จีพัฒน์กุล (2538 : 141 - 142) สรุปมาตรฐานของหลักสูตร ว่า หลักสูตรหรือพัฒนาการ ควรให้แนวทางแก่ครูโดยครูมีโอกาเลือก และตัดสินใจจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กได้ หน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษ จะมีแนวคิดไปในทิศทาง เดียวกันคือมุ่งพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีอยู่ให้มีความสามารถตามแต่ศักยภาพที่จะช่วยตัวเองให้มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข ถึงแม้จะมีรูปแบบและรายละเอียดที่แตกต่างกันควรจัดหลักสูตรของแต่ละประเภท จะต้องมียุทธศาสตร์และกิจกรรมที่แตกต่างตามสภาพของเด็กและสามารถยืดหยุ่นได้หลากหลาย

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ มีทักษะที่ดีต่อการขยายการศึกษาพิเศษด้านอาคารสถานที่ จากการศึกษาของ พัชร จีพัฒน์กุล (2538 : 143 - 144) สรุปด้านอาคารสถานที่ว่าควรเป็นห้องเรียนปกติ แต่ให้มีห้องจัดกิจกรรมพิเศษตามความต้องการของเด็กพิเศษแต่ละประเภทเพิ่ม เช่น ห้องฝึกพูด ห้องกายภาพบำบัด ห้องสื่อการเรียน ฯลฯ การควบคุมอาคารควรมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการพิเศษของเด็กและสภาพของชุมชน อาคารสถานที่จะต้องมีความปลอดภัยไกลจากเสียงรบกวนที่ดังจนเกินไป และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของเด็กพิเศษจัดแยกแบ่งเป็นห้อง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ

ด้านงบประมาณ พบว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ทักษะที่ดีต่อการขยายการศึกษาพิเศษด้านงบประมาณ ซึ่ง พัชร จีพัฒน์กุล (2538 : 143 - 144) ทำการวิจัยพบว่าด้านการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาพิเศษจากผลการศึกษาพบว่ารัฐจะ จัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษเพิ่มมาก

ขึ้นโดยกระจายงบประมาณให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด จัดสรรให้หน่วยงานใดเท่าใดนั้นย่อมขึ้นกับ จุดประสงค์และการต้องการพิเศษของเด็กพิเศษกลุ่มต่าง ๆ นอกจากนี้จะมีการวิเคราะห์ความต้องการของเด็กกลุ่มต่าง ๆ แล้วจัดสรรงบประมาณให้ ในส่วนที่ต้องการจำเป็น ได้แก่ ความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ อุปกรณ์จำเป็นของเด็กพิเศษกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรการศึกษาพิเศษจะเพิ่มมากขึ้น

จากการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของ บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า บุคลากรทางด้านการ ศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ที่อยู่ต่างสถานที่ตั้งและมีเพศ สถานภาพถือฝ่าย บริการและอาจารย์ผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษา วุฒิทางการศึกษา อายุราชการ และ จำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏต่างกัน มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษใน สถาบันราชภัฏไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1 ถึง ข้อ 6 ในเรื่องของเพศกับ ทัศนคตินั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัฟส์ (Tufts, 1985) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของครูการ ศึกษาพิเศษ ครูที่สอนเด็กปกติ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กปกติ และผู้ปกครองเด็กพิเศษที่ มีต่อการเรียนร่วม เมื่อแยกตามเพศ พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อการเรียนร่วมไม่ แตกต่างกัน ในเรื่องของสถานภาพนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคลเลอร์ (Keller, 1987 : 8) ที่ ได้ทำการศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อเด็กพิการ พบว่า ทัศนคติของครูใหญ่ ครูการศึกษาพิเศษ และผู้บริหารการศึกษามีทัศนคติต่อเด็กพิการไม่แตกต่างกัน ในเรื่องของวุฒิ ทางการศึกษานั้น จากการศึกษาของ นิคม พรหมย้อย (2529 : 72) และ คำนึ่ง นกแก้ว (2524 : 91) ศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของครู ค้นพบสอดคล้องกันว่า วุฒิทางการศึกษาไม่ทำ ให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต่างกัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าบุคลากรทางด้านการ ศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่มีจำนวนเวลาที่ทำงานโครงการพิเศษต่างกัน คือ บุคลากรทางด้าน การศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่มีจำนวนเวลาที่ทำงานโครงการพิเศษตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป มีทัศนคติ ต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ ดีกว่าบุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะ ครุศาสตร์ที่มีจำนวนเวลาที่ทำงานโครงการพิเศษ ต่ำกว่า 1 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ง สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 7 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชลดอน (Sheldon, 1971 : 149) ที่ ได้ศึกษาพบว่า ความผูกพันในอาชีพจะเพิ่มขึ้นตามประสบการณ์ในการทำงาน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เนื่องจากคำกล่าวที่ว่า ไม่มีสังคมใดไร้คนพิการ และหลักสิทธิมนุษยชน ดังนั้นมนุษย์ทุกคนควรได้รับโอกาสของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน การขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ จึงเป็นการเปิดโอกาสทางด้านการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม

2. เนื่องจากบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาพิเศษมีค่อนข้างจำกัดยังกระจายไม่ครอบคลุมและไม่ทั่วถึง การเปิดขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ จึงเป็นการกระจายบุคลากรที่มีความชำนาญด้านการศึกษาพิเศษได้รวดเร็วและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยต้นทุนในการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ
2. ควรมีการศึกษাপัญหาและอุปสรรคในการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ✓ กมลรัตน์ หล้าสูงรังษ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- การฝึกหัดครู, กรม. จดหมายข่าวกรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม, 2536.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาแนวโน้มแห่งความเป็นไปได้ของการจัด โครงการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529.
- คำนึ่ง นกแก้ว. ความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524, อัดสำเนา.
- ✓ จีรวดี วิจิตรานนท์. การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กปกติ ครู และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อเด็กบกพร่องทางการได้ยิน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ฉายา บุญเฉลิม. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การวัดและการวิจัยทัศนคติที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ การบรรยายพิเศษในวิชา อพป 580 สัมมนาสังคมศาสตร์เชิงพฤติกรรมในหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ✓ ทองคำ ผดุงสุข. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531.
- ธนาทิพย์ วัฒนวงศ์. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูวิชาการต่อแนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ธีระพร อูวรรณโน. "ทัศนคติ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว : หน่วยที่ 9 - 15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.

นิคม พรหมย้อย ความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529. อัดสำเนา
นิเซต สุนทรพิทักษ์. โครงการพัฒนาการศึกษาพิเศษในวิทยาลัยครู. กรุงเทพฯ :

กรมการฝึกหัดครู, 2536.

บันลือ พุกพะวัน. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรม. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรุงธนพัฒนา, 2533.

ไพบุลย์ อินทรวีชา. หลักและวิธีการวัดเจตคติ. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์, 2527.

พรรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์, 2528.

พัชรี จิวพัฒนกุล. แนวโน้มของการจัดการศึกษาพิเศษของไทย ในพุทธศักราช 2546.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
อัดสำเนา.

โยธิน สันสนยุท. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ม.ป.ท., 2533.

ลัดดา กิติวิภาค. ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2532.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์,
2524.

ศรียา นิยมธรรม และคนอื่น ๆ. ประเมินผลโครงการการศึกษาพิเศษตามโครงการพัฒนศึกษา
อาเซียนระยะครึ่งโครงการสอนเด็กที่มีความพิเศษ. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาอาเซียนแห่ง
ประเทศไทย. 2528.

ศรีสมร กลวิวัฒน์. การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อเด็กพิการในประเทศไทย. 2518.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. โครงการประชุมทางวิชาการ เรื่องการพัฒนาการศึกษาพิเศษ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต,
2527.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. จดหมายข่าว ฉบับที่ 98/2536 กรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ :
ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม, 2529.

สรวย ไพร์ทอง. รายงานการวิจัยการศึกษาแนวโน้มแห่งความเป็นไปได้ของการจัดโครงการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529.

อรอนงค์ สุวรรณกุล. ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลานที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้านการศึกษา และการเลี้ยงดู. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2525.

Allport. The Handbook of Social Psychology. Massachusette : Wiley Press, 1969.

Anastasi, Anne. Psychological Testing. 2th ed. New York : Macanillan Publishing Co., 1976.

Anderson, John Kent. "Superintenden's Involvement," Dissertation Abstracts International. 12 : 11 ; May, 1982.

Anderson. L.W. "Attitude Measurement and Likert Scales," Educational Research, Methodology and Measurement : An International Handbook. Oxford : Pergamon Press, 1988.

Bogadus. Fundamental of Social Psychology. New York : Macmillan, 1931.

Carlson, Neil R. Psychology : The Science of Behavior. 2 nd ed. : U.S.A. : Allyn and Bucon Inc., 1987.

Daniel, L. Stufflebeam and others. Educational Evaluation and Decision Making. 217 - 222 ; 1977.

Desai, Ishwar. A Study of Primary School Principals Attitudes Toward Mainstreaming in Vectoria, Australia. Melbourne the University of Melbourne n.d. Mimeographed.

Evers, A.S. "Leadership Effectiveness of Wiconsin Superintendent," Dissertation Abstracts International. New York : McGraw - Hill, 1987.

Farley J.L. "The Curreut Attitudes of Principals and Teachers Regarding Mainstreaming in Virginia Middle Level Schools," Dissertation Abstracts International. DAI - A52/12 : 4290 ; 1992.

Feldman, Robert E. Social Psychology : Theories Research and Applications. New York : McGraw Hill Co., 1985.

- Fox, Dennis W. "Perceptions of Leads in Educational Administration Regarding Expected Competencies of Future Public School Super-intendents," Dissertation Abstracts International. 40 : 4 ; October, 1979.
- ✓ Guilford. General Psychology. New York : D. Van Nostrand, 1939.✓
- Hammer, Robert Eugene. "Job Satisfaction of Special Class Teacher in Iowa : An Application of The Herzbert Two Factor Theory," Dissertation Abstracts International. 37(7) : 3373 - A ; January, 1971
- ✓ Hilgard, Ernest R. Introduction to Psychology. New York : Harcourt Brace, 1962.
- ✓ Keller, Edith L. "Organizational Space and Attitudes Toward Special Education Classes," Dissertation Abstract International. 47 : 8, February, 1987.
- Kendler, Howard H. Basic Phychology. 3rd ed. Menlo Park Calif W.A. Benjamin, 1974.
- McFerrin, A.J. "A Comparison of the Attitudes of Regular and Special Education Teacher Education Faculty Toward Mainstreaming," Dissertation Abstracts International. 48 : 2040 : A ; August, 1987.
- ✓ Newcomb, T.M. Social Psychology. New York : Dryden Press, 1954.
- Nunnally, Jum C. Test and Measurment. New York : Mc Graw - Hill Book Co., 1959.
- ✓ Petty, R.E. and J.T. Cacioppo. Attitude and Persuasion : Classic and Contenporary appraoaehes. Wm.C. Drown Company Publishers, U.S.A., 1987.
- Riedel, P.B. "An Investigation and Analysis of Educator Perceptions of Mainstreaming Mildly Handicapped Students in Grade 5 - 9 in Randomly Selected Urban and Rural School Divisions in Virginia Public Schools," Dissertation Abstracts International. 52(4) : 1164 ; April, 1991.
- ✓ Scott, William G. "Organization Theory : a Bchavioral Analysis for Management. Homewood. IU., Richard D. Irwin, 1968.
- Shaver, Kelly G. Principles of Social Psychology. Cambridge : Winthrop Publishers, 1977.
- Sheldon, M.E. "Investments and Involvements as Mechanisms Producing Commitment to the Organization," Administrative Science Quarterly. 16(2) : 142-150 ; June, 1971.
- ✓ Thurstone, L.L. "Attitude Can be Measures," quoted in Reading in Attitude Theory and Measurment Martin Fishbein. ed. New York : John Wiley and Sons, 1967.

- Tufts, Devon C. "A Study of Attitudes Toward Mainstreaming Severely Language Handicapped Children",. Doctoral Dissertation, Pepperdine University, Dissertation Abstract International, 45 : 10 ; April, 1985.
- Vroom, V.H. Work and Motivation. New York : John Wiley and Sons, Inc., 1964.
- Welch Jonh J. "The Leadership Style," Dissertation Abstracts International. 27 : 9 ; August, 1982.
- Wesley Charles K. "The Relationship among Management Styles Age and Personality Traits of Selected Pensynvania Public School Super-Intendent," Dissertation Abstracts International. 43 : November, 1982.

ภาคผนวก

แบบสอบถามผู้บริหารและคณาจารย์

เรื่อง การสำรวจทัศนคติของบุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นทั่วไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการ

1. เพศ

☐ หญิง ☐ ชาย

2. สถานภาพ

☐ คณบดีคณะครุศาสตร์

☐ รองคณบดีคณะครุศาสตร์ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวิชาการ

ฝ่ายวางแผนและฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

☐ อาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ

3. วุฒิต่างทางการศึกษา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

4. อายุราชการ

☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1 - 5 ปี ☐ เกิน 5 ปี

5. จำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ

☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1 - 5 ปี ☐ เกิน 5 ปี

6. จำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ

☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1 - 3 ปี ☐ สูงกว่า 3 ปี

ตอนที่ 2 ท่านเห็นว่าสถาบันราชภัฏของท่านมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ต่อไปอย่างไร
เมื่อเปิดวิชา เอก - โท การศึกษาพิเศษ

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. ด้านบุคลากร 1. ท่านเห็นว่าบุคลากรทางการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏปัจจุบันมีเพียงพอ 2. บุคลากรทางการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏในปัจจุบันจำเป็นต้องเป็นผู้วุฒิทางการศึกษาพิเศษ 3. บุคลากรไม่พอเพียงเป็นอุปสรรคสำคัญในการขยายงานด้านการศึกษาพิเศษ 4. การตั้งอัตราบรรจุบุคลากรทางการศึกษาพิเศษของสถาบันราชภัฏในปัจจุบันเป็นแนวทางที่จะแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ 5. การส่งเสริมให้บุคลากรที่ยังไม่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษได้มีโอกาสศึกษาต่อให้สูงขึ้นไปทางการศึกษาพิเศษจะเป็นทางแก้ปัญหา 6. นอกจากบุคลากรจะมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษโดยตรงแล้ววุฒิอื่นที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็น 7. บุคลากรที่มีวุฒิอื่นเช่นนาฏศิลป์ ดนตรี พลศึกษา คหกรรมศาสตร์ ฯลฯ ที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษนี้จำเป็นจะต้องมีความรู้ทางด้านการสอนเด็กพิเศษ					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. การฝึกอบรมบุคลากรประจำการทางด้านการศึกษาพิเศษโดยสม่ำเสมอเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น					
9. การจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาและดูงานด้านการศึกษาพิเศษทั้งในและนอกประเทศเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น					
10. การจัดให้บุคลากรได้มีสวัสดิการด้านต่าง ๆ ตามสมควรเป็นสิ่งจำเป็น					
11. การจัดสรรอัตราบรรจุครูการศึกษาพิเศษให้แก่โรงเรียนปกติในท้องถิ่นที่สถาบันของท่านตั้งอยู่มีความจำเป็น					
ข. ด้านหลักสูตร					
12. หลักสูตรฝึกหัดครูการศึกษาพิเศษในปัจจุบันเป็นหลักสูตรเน้นหนักวิชาเอกเฉพาะสาขาเด็กพิเศษแต่ละประเภท					
13. ถ้าเป็นหลักสูตรประเภทการศึกษาพิเศษทั่วไปคือไม่เป็นเน้นหนักว่าเหมาะสมเพียงใด					
14. ในรายวิชาเรียนของหลักสูตรการศึกษาพิเศษที่ใช้อยู่ในปัจจุบันท่านว่าเหมาะสมดีแล้ว					
15. การแบ่งจำนวนหน่วยกิตในแต่ละวิชาในหลักสูตรท่านคิดว่าเหมาะสม					
16. การวางหลักสูตรชนิด 1 วิชาเอกและ 1 วิชาโท ที่ทำอยู่ในปัจจุบันท่านคิดว่าเหมาะสม					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. เมื่อนักศึกษาเลือกเรียนวิชาเอกการศึกษาศิษุพิเศษแล้ว ควรจะมีการบังคับเลือกวิชาโทที่เห็นว่าเื้อต่อวิชาเอกด้วย					
18. วิธีดำเนินการด้านวิธีฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสม					
19. ควรมีการเพิ่มรายวิชาเรียนให้มากยิ่งขึ้นในแต่ละสาขาวิชาของวิชาเอกการศึกษาศิษุพิเศษ					
20. รายวิชาโทการศึกษาศิษุพิเศษที่ใช้อยู่ในปัจจุบันท่านเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว					
21. ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใหม่อีกครั้ง					
ค. ด้านอาคารสถานที่					
22. อาคารศูนย์การศึกษาศิษุพิเศษในสถาบันของท่านมีความเหมาะสม					
23. การแบ่งสัดส่วนใช้สอยในพื้นที่ตัวอาคารในศูนย์การศึกษาศิษุพิเศษของท่านคิดว่าเหมาะสม					
24. ในบางสถาบันเห็นว่าอาคารศูนย์การศึกษาศิษุพิเศษ ยังมีที่ว่างอีกมากทำให้งานอื่นหรือภาควิชาอื่นมาขอใช้สถานที่ ท่านคิดว่าเรื่องนี้จะป็นปัญหาใหญ่ต่อไปในอนาคต					
25. การออกแบบก่อสร้างอาคารศูนย์การศึกษาศิษุพิเศษในปัจจุบันมีการออกแบบที่เอื้ออำนวยต่อคณพิการ					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
26. ควรมีการดัดแปลงต่อเติมอาคารศูนย์การศึกษาใหม่เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อเด็กพิการยิ่งขึ้น					
27. ด้านอาคารสถานที่ ที่ใช้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของท่านมีความเพียงพอ					
28. ในด้านเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ เกี่ยวกับด้านการศึกษาพิเศษในสถาบันของท่านมีความเพียงพอ					
29. ด้านอาคารสถานที่และเครื่องใช้ในอาคารตึกข้างหน้าจะเป็นปัญหาต่อไป					
ง. ด้านงบประมาณ					
30. การขอตั้งงบประมาณด้านจัดหาเครื่องใช้อุปกรณ์ประจำอาคารการศึกษาพิเศษมีความจำเป็นเร่งด่วน					
31. งบประมาณด้านเกี่ยวกับอัตราบรรจุบุคลากรทางด้านการศึกษาพิเศษที่สถาบันของท่านได้รับเพียงพอ					
32. งบประมาณด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามโครงการของศูนย์การศึกษาพิเศษของสถาบันของท่านในแต่ละปีเพียงพอ					
33. งบประมาณใดด้านจัดซื้อ วัสดุ ครุภัณฑ์เพียงพอ					
34. ความล่าช้าในด้านงบประมาณเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานเพียงใด					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
35. การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะเป็นทางหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาพิเศษ					
36. ผู้บริหารในสถาบันของท่านให้การดูแลเอาใจใส่สนับสนุนด้านงบประมาณของศูนย์การศึกษาพิเศษ					
37. ในศูนย์ของท่านมีบทบาทในการวิ่งเต้นติดต่อขอการสนับสนุนด้านการเงินทั้งเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินนอกงบประมาณแผ่นดิน					
38. ในสถาบันของท่านการจัดหาทุนมาสนับสนุนการศึกษาพิเศษนั้นให้ความจำเป็นและสำคัญ					
39. การจัดตั้งหน่วยหาทุนเช่นกองทุนมูลนิธิ ชมรม ฯลฯ ท่านเห็นว่ามีควมจำเป็น					
40. การโฆษณาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของศูนย์เป็นทางนำมาซึ่งการสนับสนุนในด้านการเงินจากแหล่งเงินภายนอก					
41. ในอาคารศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนใหญ่จะได้รับงบประมาณเฉพาะตัวอาคาร ยกเว้นเครื่องใช้และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ประจำตัวอาคาร					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
จ. ข้อมูลทั่วไป 42. สถาบันหรือหน่วยงานทางด้านการศึกษาพิเศษในท้องถิ่นของท่านมีเพียงพอต่อความต้องการ 43. แหล่งค้นคว้าศึกษาหาความรู้เช่นห้องสมุดศูนย์ข้อมูล ศูนย์บริการทางวิชาการ ในสถาบันของท่านมีเพียงพอ 44. ตำราสำหรับค้นคว้าสำหรับนักศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษ ในสถาบันของท่านเพียงพอ 45. มีแหล่งข้อมูลทางด้านการศึกษาพิเศษในท้องถิ่นของท่าน 46. การส่งเสริมการออกไปดูงาน ฝึกงาน ด้านการศึกษาพิเศษในท้องถิ่นของท่าน มีปัญหาด้านแหล่งฝึกงาน 47. มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดในการที่จะเปิดโรงเรียนสาธิตด้านการศึกษาพิเศษขึ้นในสถาบันของท่านตั้งอยู่ 48. มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดในการที่จะจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาพิเศษขึ้นในท้องถิ่นที่สถาบันของท่านตั้งอยู่ 49 ในสถาบันของท่านมีผู้สนใจที่จะเรียนวิชาเอกการศึกษาพิเศษ 50. เมื่อท่านมีการฝึกอบรม สัมมนา ด้านการศึกษาพิเศษ การจัดหาวิทยากรมาบรรยายเป็นอุปสรรคแก่ท่าน					

ตอนที่ 3 โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

1. ท่านคิดว่าอะไรเป็นอุปสรรค ของการขยายการศึกษาพิเศษขึ้นใน
สถาบันราชภัฏทั้ง 5 แห่ง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขอุปสรรคในข้อ 1 เช่นไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านเห็นด้วยกับการขยายการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้นอีกมากกว่า 5 แห่งใน
สถาบันราชภัฏหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวศุภานี ศรีพันธุ์

เกิดวันที่ 9 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2500

สถานที่เกิด

อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 40/2294 หมู่ 1 ประชาโนวชน 3

ถนนติวานนท์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี 11000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

อาจารย์ 2 ระดับ 7

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ตำบลวชิระ อำเภอคูสิต กรุงเทพฯ 10300

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520 ปกศ.ต้น จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา

พ.ศ. 2522 ปกศ.สูง จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต

(วิชาเอกการศึกษาพิเศษ)

พ.ศ. 2524 คบ. จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต

(วิชาเอกการศึกษาพิเศษ)

พ.ศ. 2540 กศม. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร (วิชาเอกการศึกษาพิเศษ)

การสำรวจทัศนคติของบุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครูศาสตร์
ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ 5 แห่ง

บทคัดย่อ
ของ
สุชาศนีย์ ศรีพันธุ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2540

การวิจัยครั้งนี้ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าไว้ 2 ประการ คือเพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาในระดับผู้บริหารคณะครุศาสตร์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษทั้ง 5 สถาบันราชภัฏในส่วนภูมิภาค และเพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาในสายผู้สอนคณะครุศาสตร์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษทั้ง 5 สถาบันราชภัฏในส่วนภูมิภาค

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณบดีคณะครุศาสตร์ รองคณบดีคณะครุศาสตร์ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และฝ่ายวางแผน จำนวน 17 คน และอาจารย์ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ จำนวน 72 คน รวม 89 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นแบบวัดทัศนคติแบบประเมินค่าในรูปแบบของมาตราวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert)

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและกำหนดส่งคืนทางไปรษณีย์

สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเพศและสถานภาพโดยใช้ t -test และเปรียบเทียบสถาบันที่สังกัด วุฒิทางการศึกษา อายุราชการ จำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ และจำนวนเวลาที่เข้ามาทำงานในโครงการการศึกษาพิเศษ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มีทัศนคติที่ดีต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏโดยรวม และ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ แต่มีทัศนคติปานกลางต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ ด้านข้อมูลทั่วไป

การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏของบุคลากรทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ สถานที่ตั้งหน่วยงานต่างกัน และมีเพศ สถานภาพคือฝ่ายบริการและอาจารย์ผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษา วุฒิทางการศึกษา อายุราชการ และจำนวนปีที่รับราชการในสถาบันราชภัฏต่างกัน มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่มีจำนวนเวลาที่ทำงานโครงการพิเศษตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการขยายการศึกษาพิเศษในสถาบันราชภัฏ ดีกว่า บุคลากรทางด้านการศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่มีจำนวนเวลาที่ทำงานโครงการพิเศษ ต่ำกว่า 1 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A SERVEY OF THE ATTITUDES OF EDUCATIONAL PERSONEL IN
THE FACULTY OF EDUCATION TOWARD THE EXTENSION OF SPECIAL
EDUCATION PROGRAM IN FIVE RAJAPAT INSTITUTES

AN ABSTRACT
BY
SUCHASANEE SRIPHAN

Presented in partial fuillment of the requirement for the
Master of Education degree in Special Education
at Srinakharinwirot University
May 1997

This research had two purposes: - The first purpose was to study the attitudes of the education personnel in the roles of administrators in education faculties toward the extension of special education in five Rajapat Institutes in up country of Thailand and to study the attitudes of the educational personnel in teaching aspects in education faculty toward the teaching of special education program in these five institutes.

The groups in the research were the administrative staff which consisted of the deans of education the executive deans of education faculty for academic work, student activity work, and teaching apprentice work, and education planning work, seventeen persons. each the other group was teachers and other personnel in special education which consisted of seventy - two persons. The sample group was eighty nine persons

The questionnaire in this research was on the attitudes toward the extension of special education in up country, This survey used Likert Scale.

The data collection was from the questionnaires indicated above which were delivered to the researcher by post.

The percentage, mean, standard deviation were used to analyze the data comparison by institution ,work, sex, and position of personnel by using T - test, Comparison of institute working for, qualification of personnel, years in official working, years in working for Rajapat institute, and years in working in special education program by using analysis of variance.

The results of study were as follows: personnel in education faculty showed the good attitudes toward the special education program in Rajapat Institutes as a whole, personnel curriculum, physical environments, budgets but attitudes toward the extension of special education in general were on the average

Comparison of attitudes toward the extension of special education program of the personnel on the basis of position appeared that personnel of education faculty of Rajapat Institute in different places, sex, positions, administrators, teachers, or there education personnel, qualification, years of official working and years in Rajapat, did not differ in attitudes toward the special education extension. But the education personnel in the faculty which had been working in special education program from

One year had better attitudes toward the extension of special education in Rajapat Institutes than the personnel of education in the faculty which had been working in special education less than one year, significant at .05 level.